

Latweeschu Awwises.

62. gada-gahjums.

Nr. 51.

Treschdeenā, 21. Dežemberi (2. Janwari).

1883.

Redaktora adrese: Pastor J. Weide, in Grobin, Kurland. — Ekspedizija Westhorn tga grahmatu bodē Jelgawā.

„Latweeschu Awwises“

1884. gadā usņemš fawu 63. gada-gahjumu lihds ar faweem abeem peelikumeem. Maksa buhs tāpat, kā lihds šchim. — Jelgawā fanemot, 1 rubl. un par pastu 1 rubl. 50 kap. par gadu. Latweeschu Awwises war apstelleht un sludinajumus peenam:

Jelgawā, Ferd. Westhorn tga grahmatu-bodē, Paleijas eelā № 2, „Latw. Aw.“ ekspedizija. Apstelletaji, kas ekspedizijai naw pašstami, lai to maksu atsuhta lihdi, ja tahs lapas ihsti grib dabuht.

Behterburgā, pee Behterburgas zeen. Latw. draudses mahzitaja;

Ruldigā, Ferd. Westhorn tga grahmatu-bodē;

Bauskā, Stein tga apteeki;

Walmeerā, Trey tga grahmatu-bodē;

Walfā, M. Rudolf tga grahmatu-bodē;

Rihgā, D. Minus tga kantori, Kop eelā № 5;

Rihgā, E. Plates tga drihtu namā pee Behtera basnizas,

un bes tam iklats pee fawa mahzitaja tillab **Widsēmē,** kā ari **Kursēmē.** Zeram, ka ari skolotaju, sčrihwertu, pagasta-wezato un žiti zeen. kungi laipni preti nems apstelleschanas us „Latw. Aw.“ Kas 24 eksemplarus apstellehs us weenu adreši jeb wahrdu, dabuhs 25. eksemplari par wetti. — **Sludinajums** is Widsēmēs un Kursēmēs, kas zaur „Latw. Aw.“ eet jo tahli laudis, ir wislabali peesuhthit **teescham** ekspedizija, **Westhorn tga grahmatu-bodē, Jelgawā, Paleijas eelā Nr. 2.** — Sludinajumi maksā par šicho drukas rindu jeb winas weetu 8 kap.

„Latweeschu Awwises“, ap kurahm „meera mihtotaji“ Widsēmē un Kursēmē pulzedamees pulzejahs, ees ari nahkoschu gadu pa meera žetu us preešču, eewehrodamas wišu to, kas Latweeschu tautai un muhsu Walskij ir par labu un sčehtibu. Gada galā pasneegšim faweem zeen. lastitajeem kahdu ihpaschu peeminas-sihmi.

„Latw. Aw.“

Rahditajs: No eekschsemehm. No ahrsemehm. Wisjaunatahs sinas. Gals labs, wihs labi. Žilweks ir žilweka zc. Mahrtsch Luters ar fawu zc. Šiwchliga bruhte. Atrūdes. Sludinajanas.

No eekschsemehm.

Behterburga. Pilsehtu fawstarpigo uguns-beedribu kongresa lozektēem 13. Dežemberi preeščā stahdotees finanžu ministerim, wini luhdša, lai ministeris laipni eewehrotu kongresa nolehmunus. Ministeris atbildeja: ka it labi pašstot fawstarpigahs uguns-beedribas; esot ar tahm, Rijewā par pilsehtas domneeku buhdams, daudskahrtigi nodarbojees; fawstarpigahs uguns-beedribas esot derigas; labprahht gribot, žil šchi spehlōs stahweschot, gabdaht par kongresa preeščlikumu un projektū ispidišchanu. — **Čekschleetu** ministeris, kongresa lozektus peenemdams, pateizahs wineem par publineem un fazija, ka wehriži statiiees us kongresa darboschanos un esot ar panahkumeem meerā. Ari grahs Tolstojis apsolijahs peepalihdseht, ka kongresa nolehnumi atrastu labu sekmi. — **Kā dširdams, walsis-padomē drihsumā nahkšot** apspreeščanā walsis-bankas projekts, eetaisihst tau-pibas lahdes pee rentejahm un masakās pilsehtās. — **Žitums** par semēs ihpaschneeku solo welskeem, kas 28. Maijā šch. g. Wisaugstaki tika apstiprinahts, ne sen papildišchanas labad tika nodots walsis-padomei preešč jaunas apspreeščanas. Kā „Nowoje Wremja“ sino, likuma papildijums 3. Dežemberi tizis peenemts no walsis-padomes faweenoteem departementeem, un 12. Dežemberi bijuši gaidama šchi likuma galiga nospreeščana un apstiprinaščana. Pehz apstiprinaščanas tuhli isfludinajšot jauno likumu, un tad walsis bankas fahkšot peenemt semēs ihpaschneeku solo welskus. — **Behterburgas lopu aistahweschanas beedriba** nospreduši, nahkoschu gadu Behterburgā isrihtot suuu isstahdi. — **Senators Giers,** kas us Wisaugstako pawehli rewideereja Turkestanas apgabalū, pehz 8 mehneschem nobeidšis šcho darbu, atbrauzis Behterburgā un fawu pahrspreedumu, 40 drukas loščhau leelumā, eesneedšis eekschleetu ministrijai.

Jelgawa. Sesdeen, 17. Dežemberi, šcheijenes realskola at-laida fawus abiturientus, un proti: Jehlabu Bergmani, Eduardu Kleinu, Jani Maulwurfu ar № I., Jani Bergi, Edgaru v. Dūsterlohe, Pauli Kunsienū, Makši Brātoriu, Mikeli Skrusitu, Jani Strautmani, Wiktoru Surgeneeku un Behteri Welzawu ar № II. — Tani paschā deenā ari Keisara Aleksandera aprinka-skola atlaida fawus 7 abiturientus. — **Isgahjušcho** nedel šcheijenes melderā B. puischi no pilsehtas us mahjahm braukdami peetur pee kahdas pee Annas

wahrteem atrodoschahs weesnizas un tur ee-eet, gribedami atspirdsi-natees ar kahdu malžinu. Ismanigš saglis isleeta to brihdi un aisbrauz weenu sirgu, wehrtibā 300 rubtu. — **Kahds wihrs, wahrda M.,** šcho wafar' us laukeem strahdadams eepasinahs ar kahdu jaunu žilweku, kas, kad M. pehz pabeigta darba nahza atpakal us pilsehtu, apsolijahs apmekleht to, til drihs kā buhschot braukt Jelgawā. Jaunais žilweks ispidla apsolijumu. Šchinis deenās atbrauzis Jelgawā, wihsch usmeklē fawu draugu M. un top no ta un wina seewas sagaidihts mihi jo mihi. Kad nu naw dšihwokli azumirli pee rokas nekas ko uskost, wiši trihs dodahs us sčenkli, kur sčhem ari peedraudsejahs M. šchwahgeris un ta seewa. Seewišču glaimu wahrdi un „glahšites“ apreibina ahtri jauno lauzineeku. M. pahrwed winu bes famanas fawā dšihwokli un apguldina to us kreetnako. Dtrā rihtā atmodees ar smagu galwu, jaunais žilweks atrod, ka truhst 35 rubti naudas un welske, wehrtibā 110 rubtu. Laipnais M. ar fawu seewu tāpat suhdshahs par galwas fahpehm un newar dot nelahdas sinas nelaimigajam lauzineekam par sudušcho naudu. Labas pagiras!

Isgahjušchā nummurā mehš tika wispahriži sinojahm par šchi gada Latweeschu draugu beedribas fapulzi. Tagad pafneedsam sikhakas sinas.

Presidents, A. Bielensteina tgs, peemineja wispirms tos beedrus, kas no pehrnaja gada fapulzes lihds šchim laikam us muhschigo dušu aisgahjušchi, norahdidams it ihpaschi us teem nopelneem, ko diwi no teem, Būttners un Brasche, eemantojuschi, strahdadami Latweeschu tautas labā; pirmais zaur Latweeschu tautas dseesmu krahščhanu un pehdejais zaur daschadeem raksteem. Sapulze godaja aisgahjušcho beedru peemini zaur pazelščhanos no kreshleem.

Tahlak fawā runā preeščneeks aistrahdija us faweem daschadeem sinatnibas darbeem, ko gan kopā ar profesoru Bezenbergeru, gan ari patš par sewi usnehmis. Ihpaschi ir gribejis isdabuht, stahdas robeščhās trihschpadsmitaja gadu simteni katra no torcisejahm Widsēmēs tautahm dšihwojusti. Nahkoscho gadu pee tahda pascha darba Kursēmē grib kertees.

Widsēmēs direktors, mahzitajs Th. Döbnera tgs, nolassija fawu sinojumu par pagahjušchā gadā Widsēmē drukatahm grahmatahm, aistrahdidams it ihpaschi us to, ka Rihga, kur wairak kā 1/20 no wiskas Latweeschu tautas us dšihwi apmetusees, usflatama par wiskas Latwijas garigahs dšihwes widuži, un tamdeht ari faprotams, ka wihs leelais wairums isgahjušchā gadā isnahkuschō grahmatu Rihgā dru-

kahts. Kalendarus un laifrakstus lihdsrehkinot, Widsemē pawifam kahdas 76 grahmatas islaistas laudis. Garigo un skolā grahmatu nodakā ir eewehrojamas daschas labas grahmatas. Stahstu nodakā pastahw tīkai no tulkojumeem, kas pehz fatura un walodas pa leelakai datai deewsgan wahji. Weenigais originals ir „Dsolkalneefchu mahzitajs“.

Kursemes direktors, mahzitajs D. Pancka kgs, sinoja par grahmatahm, kas Kursemē drukatas. Skaitis nebij wisai leels, un grahmatas paschas, ihpaschi romani, deewsgan wahjas. Tā tad isgahjuschais gads rakstneezibas sinā naw bijis labs un teizams gads.

Pehz abu sinu nolafschanas mahzitajs G. Seesemana kgs pahrsleidisa sapulzi ar to preeka sinu, ka Latweefchu draugu beedribas presidenta kreetnee sinatnibas un pehtijumu darbi atraduschi ahrsemēs tīk leelisku eewehroschanu, ka Karalautschu augstskola tam peespreedusi wisaugstako uniwersitetes godu, eezeldama mahzitaju A. Bielensteina kgu par filosofijas dakteri. Schi beedribas presidenta pagodinashana nahja wiseem gluschi negaidot. Lai gan no Bielensteina kga kreetnibas pee mums iklatrs jau fen bij pahrelezinahts, tad tomehr ir japreezajahs, ka ari zitur mahziti wihri un pat augstskolas sawu wehribu ir greesuschas us Bielensteina kgu.

Dr. v. Dietrichs sinoja, ka winsch sakrahjis wisus sawus pa ilgo daktera laiku ihpaschds atgadijums awises un grahmatinas nodrukatos rakstus, ko nu atkal no jauna pahraudstijis un pehz wajadstibas papildijis, tā ka rokrastis, kas jau nodots Jelgawā pee Steffenhagena drukā, pee-audstis par labi pabeesu grahmatu, kas laikam gan drihsā laikā buhschot dabujama. Gewehrojot, zil nepilniga us laukeem wehl weselibas kopschana un zil gruhti aissneegt katrā flimibas atgadijumā daktera palihgu, sapulze atfina, ka gaidamai grahmatai peemehrojams jo leels swars, it ihpaschi kad ta farakstita no tahda wihra un Latweefchu drauga, ka Dr. v. Dietricha kgs, un tamdehl ta issazija jau tagad zeen. firmgalwim pateizibu par schai sinā usnemteem gruhteem puhlineem. Dr. v. Dietricha kgs wehl bij farakstijis tahdu wahrdu krahjumu, kas ne-atrodahs lihds schim isdotās wahrdnizēs, un to nodewa beedribas preekschneekam. — Ari skolotajs Seewalda kgs bij salafstijis daschas lihds schim wehl nedrukatas Latweefchu mihklas, tautas dseemas u. t. pr., ko nodewa beedribai.

Tad beedribas presidentis nolafstija latwisku rakstu, ko lihds ar Wahzu tulkojumu beedribas wahrda bij peesuhstijis profesoram Dr. Botam us wina 50 gadu daktera jubileju, ka pateizibas seedu par to, ka schis kungs bijis pirmais, kas sinatniski sahla darbotees gar Latweefchu walodu, un tā lizis pamatu wiseem wehlahajeem darbeem tai laukā.

Tahlak presidentis zehla preekschā daschadus nobildejumus, ko Stokholmes musejas direktors Dr. Hazelius winam peesuhstijis, lihds ar luhgumu, lai Latweefchu draugu beedriba ar minetahs musejas preekschneezibu farakstitos, zaur ko weena beedriba otras puhlinus daschā labā sinā waretu pabalstihht.

Presidentis sinoja, ka Minchenes geografu beedriba, kas nodomajusi isdot plaschus aprakstus par wisahm Widus-Eiropas tautahm, greesufees pee muhsu beedribas ar luhgumu, lai pabalstitu winas puhlinus, usrahdot grahmatas, is kurahm schai sinā derigas sinas par Latweefchu-Leischu tautibahm buhtu smelamas. Scho wehleschanos jau presidentis bij ispidijis.

Kad nu wehl presidentis bij dewis daschadas sikhlas sinas par wina fatilshanos ar profesoru Dr. Bezzenbergeru, kas p. p. kahdu no Reikena farakstiteem stahstem pahrtulkojis Wahzu walodā, tad mahzitajs D. Panck's nolafstija kahdus gabalus no wina tulkotahs Latwijas Indrika kronikas, kas drihsā laikā tīkschot drukata. Nolasitee gabali stahstija par Tahlibalda nahwi un Latweefchu atreeshchanos pee Igaunem un par Meschotnes pils apkaroschanu.

Beedribas direkzija paleel ta pati, jo wisi lihdschineege direkzijas lozekli tika atkal no jauna iswehleti. Wisi no jauna peeteiktee beedri tika gandrihs weenbalsigi usnemti, un beedribas lozeklu flaitis istaisa schim brihscham 205.

Pehz wiseem scheem sinojumeem un apspreedumeem presidentis stahstija ihsumā, kur wejahs tautas Widsemē dshwojuschas, aprahdidams, kamdehl tā un ne zitadi spreeschams. Wezo Lihwu mitekhis bijis no Daugawas labā krasa sahlot gar wisu juhrmalu pahri par Salazu, kur wina robeschas sagahjuschas ar Igaunu robeschahm. Pret rihteem Lihwu seme steepufees gar Daugawu us augschu, tā ka schē Lihwu un Latweefchu robeschas mellejamas starp Aisfraukli un Kofnesi; tahlak pret seemekeem schi Lihwu-Latweefchu robescha gahjusti us Burtneeku esaru, kura wakara gals domajams par no Lihweem apdshwotu, kamehr wina rihta pusē jau bijusi Latweefchu seme.

Ar to pirmahs deenas apspreedumi bij pabeigti un beedri sapulzejahs wehlah pulksten 7ds Jelgawas amatneeku beedriba us kopy-maliti, pee ka, ka jau arween tahdōs atgadijums, dasch-daschadi gan nopeetnōs, gan joku wahrdōs isteikti laimes wehlejumi, gan ari sawstarpigas beedru farunas gahdaja par wispahrigu jautribu.

Otrā deenā mahzitajs Th. Dōbnera kgs nodewa wahrdnizēs truhkstoscho wahrdu krahjumu, ko pa datai is lauschu mutes, pa datai is grahmatahm bij salafstijis. Pee tahs paschas reisas ari beedribas presidentis norahdija us dascheem jaunem deenu-wahrdeem Titana Weesuka „Tautas Kalendaris“, kas pa datai atwasinajumi no Latweefchu leetu- un ihpaschibu wahrdeem, pa datai aisnehmumi no Leischu un wezo Lihwu walodahm, pa datai ari nemti is Latweefchu wezajahm deewu teilahm. Atwasinajumi gan isdariti pa leelakai datai pehz walodas likumeem, tomehr jaschaubahs, waj schahdi wahrdi neskanetu wairak pehz palamahm, nekā pehz derigeem zilweku nosaufumeem, ja kahdeem wezakeem patiktoš sawus behrninus swehrtā kristibā tā likt kristihht.

Tad nolafstija wehstuli, ko kahds tautas lozeklis beedribas presidentam bij rakstijis, schehlodamees par to, ka weseligas garigas baribas truhkst un luhgdams, lai beedriba apspreestu sawā gada-sapulzē, waj nebuhtu eespehjams isdot ihpaschu basnizas jeb garigu awisi. Lai nu gan beedriba nespehja peepildiht scho wehleschanos, tad tomehr winas isteikshana tai bij patihkama leeziba, ka nestahw wis wentuliga, bet ka tauta flatahs ar ustizibu us winas puhlineem.

Kad nu wehl daschas zitas leetas bij pahrrunatas, kas peeder pee beedribas darbeem, tad presidentis slehdsa sapulzi, beedreem pateikdamees, ka sanahkuschi.

Jelgawas Latweefchu beedriba swehrtdeen, 11. Dezemberi, notureja gada-sapulzi. Bija sanahkuschi pahrak par 80 beedreem. Is preekschneeka A. Webera kga pahrskata par beedribas darboshanos isgahjuschā gada bija redsams, ka beedribai bijis dauds puhlinu, wezus parahdus lihdsinot, bet ka tagad winas stahwollis daudskahrt labaks nekā gadu fenak. Rewisijas komisijas pagarais sinjums bija loti ruhpi isstrahdahts un dewa jo gaischu bildi par beedribas tagadejahm buhschanahm. To apspreeschot, fewischka wehribā tika greeita us tam, ka waretu eeguht preeksch beedribas derigaku lokalu. Wairak projektu zehla preekschā; tomehr schajā sapulzē, ka gan protams, tē wehl nekā galigi newareja nospreest: nospreeda, ka runas-wihru sapulzei ja-eewehl fewischka buhwes komisija ar 5 lozekleem. — Pehz tam gahja pee runas wihru wehleschanas. Pawifam bija jawehl 13 runas wihri, un eewehleja schahdus kungus: J. Buli, Kahrli Silleri, M. Behrsinu, J. Stoeketi, J. Sackensfeldu, J. Drawneeku, P. Kahrliinu, S. Sommerfeldu, K. Meldriinu, T. Arewigu, H. Raphaelu, K. Widriinu un J. Widbergi. Par runas-wihru kandidateem eewehleja: J. Georginu, G. Puhziti, J. Gauju, Th. Linkmani, K. Bruhmū un K. Rehbergi. Par rewidenteem tapa eewehleti schahdi kungi: A. Ausmanis, J. Petrowitschs, K. Degis. — Ar to general-sapulzes darbi beidsahs, un nu sapulzejahs runas-wihri, lai preekschneezibu pahrwehletu. Preekschneezibā tika eewehleti schahdi kungi: par presidentu — redaktors A. Webers; par I. wihzepresidentu — pareistiz. mahz. kandidats P. Kahrliusch; par II. wihzepresidentu — semkopis J. Ausmanis; par I. rakstu wedeju — redaktors J. Drawneeks; par II. rakstu wedeju — eerehdnis J. Widbergis; par rentmeisteri — dakteris J. Bulis; par rehkinu grahmatu wedeju — eerehdnis M. Behrsinusch; par beedru sinataju — tirgotajs S. Sommerfelds; par ekonomijas un nama pahrluhku — weefnizas ihpaschneeks S. Weinbergis; par teatera komisijas preekschneeku — rakstneeks K. Stahlbergis; par kahrtibas komisijas preekschneeku — grahmatu pahrdotawas ihpaschneeks H. Allunans; par bibliotekaru — semkopis J. Sackensfelds; par parahdu grahmatas wedeju — tirgotajs H. Raphael. — Ar to beedribas tahs deenas leelakee darbi bija beigti.

„B. W.“

Gluhdu basnizā, pee Dobeles, Oktobera beigās kahds negants zilweks nakti pa drehskambara logu eelahpis, istukshojis 3 buteles wihna un iskafijis Deewa maifiti. Semites basnizai Nowembera beigās pee kanzeles loga ruhts isfista. Par leelu homi us augschu rahpdamees, eelahpis eelshā. Drehskambari iskafitee un nodeguschee sehwellozini leezinaja, ka mellejis pehz naudas, waj zitahm kahdahm dahrgalahm leetahm, bet neko labaku ne-atrasdams, pahrehmis diwi masas us galwu feenamas drahninas, kas basnizaudihm aismirfuschahs, un mahzitajam dweeli. Ari Randawas, Stendes un Engures basnizās bijusch sagli, bet ari tur neko eewehrojamu naw dabujusch, tamdehl ka tahdōs bailigōs laikōs nei naudu, nei zitus kahdus dahrgus Deewa nama rikus basnizās wairš nepaglabā. — —

No Bauſkas. 6. Dežemberi, ap pulkſten 2eem peh; puſdeenas, notika Šchihdu kopmana Roſenbergga dſelſu bodē, paſchā tirguſ platſchā widū, breeſmigs ſprahdſeens, zaur kuru kahdi 20 zilweki gan gruh-taki, gan weeglaki eewainoti. Bija wehl laime, ka ſlikta zela dehl nebija daudſ tirdſneeku fabraukufchi, un daudſ jau ari bija aiſbraukufchi. Pehz ekſploſijas jeb ſprahdſeena bija breeſmigs ſkats. Laudis guleja weetu weetahm gar ſemi, gaiſs bija pilnſ ar duhmeem. Gewai-noto rokaſ un gihmji bija melni kà ſeme. Gruhti eewainoti kahdi 5 zilweki: kopmana ſeewa, brahliſ, ſchwahgeriſ, beſ teem wehl weenſ kalejſ un weenſ maſſ ſehnſ, kam bij iſtrautaſ no ſwahrkeem un we-ſteſ wiſaſ pogaa, un patſ bij ſklaidri kà mehmiſ. Kopmana ſeewa un brahliſ ari kòti apdegufchi. Ar leeleem puhlineem toſ til iſrahwa no bodeſ un teem noplehſa degoſchahſ drehbeſ. Bodeſ muhra ahrſeenaſ weetu wee-tahm pahrfchlibruſchahſ, jumptſ iſſpardihtſ, bet laime, ka greeſti ne wiſ tuhdaſ, bet til peh; pahri ſtundahm ſagahſahſ, zitadi buhtu bodē buhdamee wiſi bijuſchi pagalam. Uplahrt buhdameem nameem logi iſſiſti. Kahdſ ſaimneekſ gahjiſ 50 ſoku atſtatu gar bodi; tam kahja pahrpheſta un pahrlauſta. Zitiſ til pat tahtu garam eedamaſ dabujiſ beſeenu gar galwu; kad nahziſ pee atjehgaſ un pee galwaſ kehriſ, tad kà bijuſi aſinaina. Weenſ eekrehja zitā bodē un iſrahdijahſ, ka prahta juziſ. Kahdu gruhti eewainotu Leiti gribeja weſt uſ laſareti; taſ brehja: „nē, nē, gribu mahjāſ mirt!“ Kahda ſeewina ſkrehja un blahta: „nenahſſchu ſawu muhſchu wairſ uſ Bauſku, jo Šchihdi grib wiſuſ noſiſt!“ Zitiſ gahja ar tuſnainu gihmi, zitam karajahſ pa pirktu ga-leem noplehſta ahda. Kahdam otrā bodē buhdamam ſaimneekam uſ-krituſi no plaukteem preze wirſū, bet patſ palizeeſ ſweikſ un weſelſ. Pehz kahda brihſchā wareja redſeht zilwekuſ pa eelahm ſtaigajam ar faſeeteem gihnjeem un apſeetahm rokaſhm. Kà ekſploſija zehluſeeſ, newar ſchim brihſcham ſklaidri ſinaht, tapeh; ka tee, kaſ klahſt biju-ſchi, ſchim brihſcham newar kluht pahrlauſinati, jo ir gruhti ſlimi. Bet jadomā, ka zaur ſchaujamo pulweri, ko kahdſ ſmehkedamaſ buhſ pirziſ, un kà uguni pee pulwera peelaidiſ. — Dſtredſim uſ preekſchu ſklaidrak.

J. K.

Zehrkſtē, pee Lufuma, eefwehtija 27. Oktoberti jaun-uſbuhweto ſkolaſ namu. Brahwſ pulziſch wezaku, behrnu un ſkolaſ draugu bij ſanahluſchi uſ ſcho goda deenu. Lufuma Latweeſchu draudſeſ mahzitajſ Jürgenſona kga runajiſ ſirſniguſ wahrduſ par Mahrtinu Luteru un wina tizibaſ iſſklaidroſchanaſ darbu, iſrahdidamaſ, ka Lu-terſ eſot taſ wihriſ, kam peenahlaſ leela patejiba, ka ſkolaſ tikuf-ſchaa un teek zeltaſ, ka taiſ ſtrahdā iſglihtoti ſkolotaji, kaſ ar galwu un ſirdi puhlejahſ par jauno pa-audſi. Skolaſ namu eefwehtijot zeen. mahzitajſ wehlejeeſ, lai ſkolotajſ mahzitu un ſtrahdatu Luteru gara, ka pateſſibā waretu noſaukt ſcho ſkolu par Luteru ſkolu. Pehz tam Zehrkſteſ pagaaſta ſkolotajſ Weitholda kga pateizeeſ pagaaſtam pa jauno, glihtu ſkolaſ ehfu, kuru uſzetot pagaaſtam bijiſ daudſ darba un puhlina, daudſ maſkaſ un iſdoſchanaſ. Katrſ wehleſchoteeſ, lai iſnahktu iſ ſkolaſ kreetni zilweki. Kaut ſkola zil nezil iſglihtotu jauno pa-audſi un ſagatawotu katre ſkolaſ behrnu uſ laimigu dſihwi un ſwehtigu nahweſ ſtundinu! Skolotajſ no ſawaaſ puſeſ ſwehti apo-lijeeſ, ar wiſeem gara un meeſaaſ ſpehkeem peeminetam mehriem pakal dſihteeſ, turklaht peeſhmedamaſ, ka til tad ſcho mehri warot zereht ſaſneegt, kad ſkolotajſ, behrnu wezaki, ſkolu pahrluhſti un wiſi draudſeſ lozektſi ſaweenoteem ſpehkeem roku roka ſkolaſ mehriem dſenahſ pakal. Peemineja ari, ka ſkolaſ darbuſ daudſ reiſ aiſlawē tahdi behrni, kaſ kahrtigi ſkolā nenahſ. Ja ſkoleni nedetahm mahjāſ pa-leel, tad tahdi ne ween mahzibāſ ziteem newar lihdiſ nahſt, bet ari toſ aiſlawē, kaſ kahrtigi nahſt, tamdehl ka ſkolotajam taſ jarauga ſcheem zil nezil eerahdiht un iſſklaidrot.

Meſchotneſ pagaaſtā ſamalufchi diwi wihri linu miſſtamā ma-ſchinā rokaſ. Weenſ no ſcheem til behdigi, ka dakterim waijadſejiſ wiſuſ pirktuſ pee rokaſ nonemt un eewainotaiſ peh; maſ deenahm no-miriſ. Kahdāſ zitāſ mahjāſ ar damſmaſchinu kufot, kahdſ puifiſ zaur ne-uſmanibu bij eephehriſ kahju ſpolē, kur labibu laiſch eekſchā. Maſchina pilnā ſpehka eedama kahju breeſmigi ſadragajuſi. Kahja no daktera nonemta un zere, ka iſdſeedehſ. Bet nelaimigaiſ muh-ſcham nabagaſ. Kalnamuiſchā, pee Salduſ, ar damſmaſchinu rudſuſ kufot, eekſchā-laidejam eekrehjuſi roka ſpolē un lihdiſ plezam pawifaſ norauta. Zere gan iſdſeedinaht, bet taſ gaudenſ wiſu muhſchu un neſpehſ wairſ nekahduſ ſpehka darbuſ ſtrahdaht.

Iſ Kaltenbrunaſ. Rahti uſ 19. Nowemberi, pulkſten 4dſ, iſbeedeja muhſ ugunſ-grehkſ. Kaltenbrunaſ muifchaaſ diweem puh-rineekeem nodega, iſkremot riju, wiſaaſ zitāſ ehlaſ. Lopi tika iſ-glahbti, bet daudſ zitāſ mantaaſ ſadega. Nabaga puhrineeki, kam

ugunſ padarija nepezeeeſchamu ſlahdi, atrodahſ leelā nabadiſbā un behdāſ; gruhti jo gruhti nelaimigajeem nahſſeeſ pahzreeſt ſeemu, kad muhſu ſaimneeki un ziti lungi wineem palihdiſgu roku neſneegſ. Luhdſami, ne-atraujateeſ no tahda labdariga un Deewam patihſkama darba! — Eſeet ſchehligi, itin kà juhſu Tehwaſ ir ſchehligſ! K. K.

Iſ Baltaikeem. Kòti behdigiſ atgadijumſ notika ſwehtdeem, 4. Dežemberi, ſcheijeneſ krona pagaaſta S. mahjāſ. Kamehr mahju laudiſ bij baſnižā, ſſchetri mahju behrni gahjuſchi pawifinateeſ ar raguhm uſ ledu. Leduſ nebijiſ wiſai ſtiprſ, ir eeluhſiſ, pee kam diwi behrni, weenſ 6, otrſ kahduſ 10 gaduſ wezſ, atraduſchi nahwi dſeſtrajā uhdeni. Par laimi wehl, ka mahjā atraduſeeſ kahda 14 lihdiſ 15 gaduſ weza meitene, kaſ par breeſmahm nebehdama ſteigufeeſ ne-laimigajeem behrneem palihgā un diwuſ upuruſ uhdenim atrahwuſi. Uhdenſ maſajai glahbejai ſneedſeeſ lihdiſ kaſlam. Ja buhtu kahdſ pee-audſiſ zilwekſ bijiſ tuwumā, tad gan warbuht buhtu iſdeweew wehl kahdu no nelaimigajeem iſglahbt, jo minetā meitene redſejuſi leelako behrnu pee leduſ peekerameeſ, kaſ tomehr newarejiſ wina ſa-tureht, bet arween tahtak luſhiſ. Kamehr wina pirmoſ diwuſ da-bujuſi malā, bijiſ taſ jau ſem leduſ noſudiſ, kà ka newarejuſi wairſ neka lihdiſeht. — Iſ ſchi redſamaſ, ka newaijaga behrnuſ atſtaht beſ pee-auguſchā uſraudſibaſ, jo nelaimē war ahtri un negaidot uſbrukt un peh; nahſ wiſaaſ ſchehloſchanaſ par wehlu. Baltaikeekſ.

Rihga. Kahdſ Balkaaſ ſuhrmaniſ 4. Dežemberi no Rihgaſ iſbrauja, weſdamaſ 20 kaſteſ, katra 2 pudi ſwefſchu, un peh;puſdeenas lai kà bij noſkawiſ Jutſchkalna Sila krogā. Tur pabarodamaſ ſirgu, wiſch bij noſehdeeeſ pee krogā galda un aiſmidſiſ. Pehz ſtun-daaſ, kad atmodeeſ, wairſ nebijiſ ne ſrega, ne weſuma. Uſ labu laimi wiſch ſagkeem deweeſ pakal un 9 kaſteſ ari atradiſ ſchoſejaſ malā meſchā, bet wiſſ zitiſ bij paſudiſ. Skahdeſ ap 250 rubtu. — **Widſemeſ muifchneeku preekſchneekſ,** kambarlungſ v. Bockſ, no Pehterburgaaſ atkal pahrbrauziſ Rihgā. — **Rihgaſ gubernaaſ gim-nafiā** abiturientu eſſamenuſ nobeidiſa ſchahdi jaunekti: ar N. I.: Kahrliſ Behrſiſch, Arturuſ Kordſ, Jahnſiſ Jürgenſohnſ, Kahrliſ Leimaniſ un Ernſtſ Moltrechtſ; ar N. II.: Oſkaraſ Buſchſ, Richardſ Daugulſ, Friedrichſ Dukmeierſ, Altiſ Klemmſ, Staniflawſ Soltanſ un Rudolſſ Roſaliſkſtiſ. — **Rihgaſ mahzitaju ſinodē,** kaſ 14. Dežemberi eekahlaſ, ſuperdentiſ Jentſchā kga ſinojiſ, ka iſ Luteru draudſehm pahrgahjuſchi baptiſtōſ lihdiſ 700 un Jwingiandſ lihdiſ 125 dwehſeeſ. — **Rihgaſ Latweeſchu 3-klafi gā meitu-ſkolā** 16. Dežemberi bijuſi zenuſu iſdaliſchana. Iſchetraſ ſkolneeeſ, peh; mahzibaſ kureſa pabeigiſchanaſ un eſſama iſtureſchanaſ, dabuju-ſchaaſ atlaiſchanaſ ateaſtateſ, proti: Klara Brahm iſ Rihgaſ, Juhle Weſkalnin iſ Wez-Peebalgaſ, Made Stutſchka iſ Stukmaneem un Berta Silbater iſ Slampeſ. — **Wahju amatneezibaſ ſkola** ſchini puſgādā bijuſi apmekleta no 457 mahzekeem.

Gluhdaaſ muifchina. „Ztga ſ. St. u. L.“ paſneediſ iſ tureneſ ſchahdaſ ſinaſ: Otrdeem, 6. Dežemberi, pulkſten 1ā peh; puſdeenas, baronſ W. ſawu kufſcheeri, 20 lihdiſ 21 gadu wezu zilweku, ſuhtijiſ uſ Zehſim, kamanaſ noweſt pee kaleja un tad tuhliſt greeſteeſ atpa-kaſ. Šchiſ uſdewumſ bijiſ iſdaramſ puſtundaaſ lai kà. Bet kufſchee-riſ eeradeeſ tilai peh; pulkſten 4eem, kà tad wairak nekā peh; 3 ſtun-dahm, un lungſ pa logu no ſtipri ſarkanaſ gihmja un pahrlahruſchā jahjeja nomanijiſ, ka lai kam ſtipri bij dſehriſ. Baronſ W. tuhliſt iſgahjiſ ſehtā un bahrgi iſrahjiſ kufſcheeri. Bet taſ atbildejiſ ar la-maſchanaſ wahrdeem, un ſawam lungam, kaſ uſ to nebijiſ ſagata-wojeeſ, pahri reiſaaſ ar duhrehm eefitiſ pa galwaſ kreifo puſi, kà ka ta uſpampuſi, kaſ wehlaſ peerahdihtſ no ahriſta. Baronſ W. tad eekrehjiſ atpakal iſtabā, pakehriſ rewolweri un atgreeſeeſ atpakal ſehtā, ſaukdamaſ palihgā, jo peedeſchruſcho kufſcheeri gribeja liſt ſa-feet. Bet til-ko bij iſnahziſ laukā, kad kufſcheeriſ tam gahſeeſ wirjū, ar weenu roku ſakerdamaſ rewolweri un ar otru lungam aiſ rihtleſ. Ubi wihri nu zihlſtejuſcheeſ dehl eerotſchā. Ba tam ſchahweenſ ſprah-dſiſ; kufſcheeriſ baronam pehdigi atnehmiſ rewolweri un ar to pahri reiſaaſ tam fitiſ pa galwu. Baronſ W. eebehdiſiſ iſtabā, durwiſ tuhliſt aiſſlehdamaſ, kamehr kufſcheeriſ, lahdedamaſ un lamadamaſ, ar re-wolweri roka, aiſgahjiſ uſ pilſehtaaſ puſi. — Baronſ W. rewolweri nepanehmiſ tamdehl, lai tuhliſt to leetatu, bet tilai ſew par droſchibu, ja trakaiſ zilwekſ tam atkal uſbruktu pee apzeetinaſchanaſ. Wiſch ari, kad kufſcheeriſ bij aiſgahjiſ, bijiſ taniiſ domāſ, ka no ſprahgu-ſchā ſchahweena neweeneſ netiziſ kertiſ. Tani pat wakara wehl baronſ W. nogahjiſ pee Zehſu magiſtrata, ſinodamaſ notikumū un ſuhdſedamaſ par kufſcheera uſbrukumu. Kufſcheeriſ pa tam, ſtipri peedeſchreeſ un gandrihſ beſ ſamanaſ, bij uſnemtiſ ſlimnižā. Lode, kura to bij

eewainojufi, eefchibbi no augfchas uf leiju bij eegahjufi labaja kruhti, aifkerdama plaufchus, un fem beidsamahs ribas palikufi apafsch adas, no kurenas otra deena tika isgreesa. Slimais 8. Dezemberi fahjis splaut afinis.

Pehrnowa. Nakti uf 4. Dezemberi Generes draudsē bijis pehrkons.

Kremeneza, Wolinijas gubernā. Ne fen weetigā teefa 70 gadus wezu wihru par isbehgſchanu no kalnu raktawahm un ziteem no seegumeem uf wifu muhſchu noteefaja pee katorgas darbeem. Kad teefas presidentis pehz ſpreeduma paſlubinaſchanas ſinoja, ka ſpreedums otra deena galigi tikſhot paſlubinahts, noteefatais iſwilka naſi, un teikdams: „Wehloſ, ka Juhs tāpat, tā es, wairs nepeedſihwotu rihtejo deenu!“ pahrgreesahs rihtli. Nelaimigo noweda zectuma ſlimnijā.

No Irkutſkas 10. Dezemberi iſſubtihts treschais ſubtijums ſelta, proti 250 pudi.

Rihta-Sibirijas generalgubernators, generalis Anutſchins, Irkutſkā apmeklejis zectumu un tur no kahda aroſtanta dabujis ſiteenu. Leetas ſakars ſchahds: Minetais areſtants, wahrda Reüſtrojewſ, ſenak bij ſkolotajs pee Irkutſkas meitenu gimnaſijas. Tuhlit paſchā ſahkumā Reüſtrojewſ, kas uf krona rehlinumu bij nobeidſis uniwerſitetes mahzibu, loti ehrmotā zelā nehmahs iſglichtot ſawas ſkolneezes, tahm iſſklaidrodams wiſadas leetas, kas ne buht neſtahw ſakarā ar mahzibas preeſchmeteem. Bet klaſe, kā likahs, nebij iſhtais darba lauks, jo nihilisma uſzihtigais iſplatiſtajs ahrpus ſkolas ſahka notureht ſkolneetſchu ſapulzes. Schahdās ſapulzēs, ſinams, pahrspreeda wiſadus politiſkus un ſozialus jautajumus. Bet ſkolneetſchu wezaki ar to ne ween nebij meerā, bet ſuhdſeja pee ſkolas waldeſ. Iſmeklelot iſrahdiſjahs, ka Reüſtrojewſ bij mehginajis nodibinaht ſabeedribu, ar kuras palihdſibu gribeja atſwabinahht walſts noſeedsneekuſ, kas noſubtiti uf Sibiriju. Reüſtrojewu, ſinams, atlaida no amata un apzeetinaja. Tak generalgubernators, kas attihſtibas draugs un uniwerſitetes draugs, negribeja tizeht, ka jauneklis tā jau ſamaitahts. Domadams, ka tas aif jaunibas waj neſapratibas nokluwis uf nezeſteem, generalis Anutſchins pret to iſturejajhs loti lehni un kawejahs ar ſpreeduma apſtiprinaſchanu, zeredams, ka jaunais zilweks noſchelos ſawu darbu. — 26. Oktoberti Anutſchins, pawadihts no adjutanta, apmekleja zectumu, un ar wahrdeem gribeja pahrmahziht Reüſtrojewu. Wina pirmāis wahrds bij: „Kamatees ...“ Reüſtrojewſ nedſirdeja pirmo wahrdu, bet jautadams un atbildes nenogaididams, gahſahs wirſū, tam eefſidams pa galwu. Wiſs tas notika tik ahtri, ka neweens to neſpehja attureht. Tuhlit pehz tam, ſinams, ſaldati ar bajoneteem gahſahs uf noſeedsneeku, bet generalgubernators to ne-attahwa. — Reüſtrojewſ nodots kara teefai. Wiſſch tizis uf ſchihſ teefas ſpreedumu noſchauts.

No ahriſemehm.

Wahzija. Kreewijas ſuhtnis pee Wahzu waldbibas, Saburows, aifbrauzis uf kahdahm nedekahm uf Behterburgu. Suhtra amatu pa tam iſpildihſ v. Kogebue.

Auſtrija. Kreemu ahrlaetu miniſteris Giers, kas ſchim brihſcham uſturahs Montrē pilſehtiſinā, Schweizē, pee ſawas ſlimahs meitās, atpakal zekodams braukſhot pahh Bihni, un tur ſarunaſchotees ar Auſtreetſchu politiſkas wadoneem. Turvbraukdams uf Montrē, kā ſinams, Giers brauzja pahh Berlini un ſarunajahs ar Biſmarku.

Anglija. Iſhrija laiku no laika noteel agrar-noſeedsſibas. Wiſwinu zetortdeen kahds Iſhru nomneeks, Diſchons Moilans, tizis noſchauts Anagdaulā, ne tahk no Galwejas pilſehtas. Moilans ne ſen bij iſ Seemel-Amerikas pahrmahzihts Iſhrija un tē uſnehmis mahjas, kuru agrakais nomneeks deht nomas nemakſchanas bij iſdſihts. Kā ſinams, Iſhrija paſtahw daſchas ſlepenas dumpineeku bandas, kas aifleeds uſnemt tahdas mahjas, kuru nomneeks iſdſihts deht nomas nemakſchanas, un ja aifleegſchana neteel paklauſita, tad minetahs bandas mekle nolaut nepaklauſigo. Weena tahda banda bij iſſubtijufi ſleplawu, kas noſchahwis Moilanu uf klaija leelzela. Polizeja apzeetinajufi ſeſchus zilwekus, kuras tura par bandas lozefkeem.

Franzija. Admirals Kurbe no waldbibas dabujis goda ordena leelo kruſtu par ſaweem ſejmigeem darbeem Tonkinā. — Anglu miniſteris Iſcharls Dille eſot atbrauzis Pariſē, weſt ar Frantſchu waldbibu ſarunas Tonkinas jautajumā. Anglu waldbiba atkal peedahwajotees par widutaju ſtarp Franziju un Kihnu. — Paſiſtamais bonapartiſtu redaktors un tautas weetneeks Kaſanaks ſaku medibā no kahda beedra zaur miſeſchanos tizis eewainots. Wiſſch dabujis ſkrotis ſchahweenu meefā un daſchas ſkrotis eewainojufchahs tam

pat gihmi. Sakim, kas gar Kaſanaka kahjahm garam ſkreedams tam bij atneſis nelaimi, tas tomehr neka nelihdſeja, jo kaut gan Kaſanaka no dabutā ſchahweena afins tezeja pahh waigeem, wiſſch tomehr ar weenu ſchahweenu noſteepa ſaki. — **Mobechā, ne tahk no Belgijas robeschahs,** uf waldbibas pawehli ſahkufchi cetaiſiht leelu arſenalu (eerotſchu krahtawu).

Italija. Rehninſch Umberts kopā ar ſawu laulato draudſeni Aprika mehneſi buhſhot braukt uf Berlini, apmekleht Wahzu Keifaru. — **Wahzu krona prinziſ,** iſ Romas aifzekodams, dahwinajis 3000 libru preeſch Romas nabageem. Romas pilſehtas galwa prinziſ Torlonija no Wahzu krona printſcha dabujis wina bronſa tehlu.

Turzija. Turku waldbiba uſaizinajufi Melas leelſcheriſu (augſtako Muhamedaneetſchu mahzitaju), lai tas iſſludinatū jaunū praweeti, kas tagad Deenwidus-Egiptē ſazehlis dumpi, par melu praweeti un krahpneeku. — **Egiptes Kediws gribeja** Albanija nemt rekrufchus preeſch Egiptes kara ſpehka, kas ſuhtams pret melu praweeti, jo Albaneeſchi dauds duhſchigaki kareimi neka Egipteeſchi. Bet Turku waldbiba to aifleegufi, jo Albaneeſchu rekrufchi winai paſchāi wajjadſigi. — **Tripoliſes gubernators** dabujis no Turku waldbibas pawehli, zecti uſluhlot Arabeeſchu ſcheikam Sanuſi, kas eſot melu praweetſcha draugs un gatawojotees tam peekriſt un ſazelt pret Turku waldbibu dumpi. — **Konſtantinopelē kahdas deenas atpakal** nodega Wahzu Schihdu ſkola. Deemeſchehl uguns-grehks iſzehlāhs mahzibas ſtundas laikā, un uguns iſplatiſjahs tik ahtri, ka ſkolas behni, kas atradahs kahdā augſtakā tahſchā, newareja wiſi glahbtees. No teem 18 ſaudejuſchi dſihwibu.

Wiſjaunafahs ſinas.

„Waldbibas Wehſtneſis“ dara ſinamu, ka Keifara Majeſtetes weſelibas ſtahwoſlis kreetni labojees, kaut gan Majeſtete wehl ne-atſahjot pili. Sahpes plejds ir gandrihſ pawiſam ſudufchahs, tuhſkums tikai wehl druſku manams, un meegs pilnigi meerigs. Keifara Majeſtete par wiſu ſlimibas laiku laida miniſterus ſew preeſchā amata darifchanaſ. — Tahlak „Waldbibas Wehſtneſi“ iſſinota Wiſaugſtakā pawehle par tumſcha bronſa medala iſdaliſchānu, par peemiru Keifara Majeſtetu kronefchānai, ſtarp wiſeem, kas nehmuſchi dalibu pee kahrtibas riſkoſchānas un uſtureſchānas kronefchānas laikā. — **Behterburgas apfahrtne,** ihpaſchi aif Pargolowas, eſot eeradufchees loti dauds breeſchu. Tā kahdu deenu Spahnijas ſuhtnis, markiſs Rampo di Sagrado, ween noſchahwis trihs gabaluſ. Generalis Aſtaſchewſ noſchahwis kahdu, kas bijis neredſetā leelumā. — **Tautas apgahmoſchānas miniſterija** eefneegufi apſtiprinaſchānai jaunus noſazijumus preeſch preeſchlaſſchānahm uf laukeem un pilſehtās. Schinis noſazijumōs atkauts preeſchlaſſchānas iſrihtot tā daſchadahm literariſkām beedribahm, kā ori privat-perſonahm, ſem ſkolu direktora tuwakas uſtraudſibas; preeſch paſchahm preeſchlaſſchānahm buhſhot janem grammatas, kas no ſw. ſinoda un tautas apgahmoſchānas ſinatniſkās komitejas atſihtas par derigahm. — **Uf kara miniſtera preeſchā liſchānu** Keifara Majeſtete iſklaidis pawehli, kas ſewahm, kuru wihri karā paſudufchi, ja peeju gadu laikā no teem nedabon nekahdas ſinas, atkaut no jauna dotees laulibā. — **Behterburgā dibinajahs** jauna labdari-bas beedriba, kuras uſdewums buhſhot, ſneegt palihdſibu jaunawahm, kas eestahjahs laulibas kahrtā. Wiſpirmōs jaunā beedriba gribot gahdaht par paſchu Behterburgu un winas tuwako apfahrti. — **Serbijas Rehninſch** pa telegrafu iſſazijis ſawu lihdszectibu par Kreemu Keifara Majeſtetes nejaufcho ſlimibu. — **Deewa wahrdu mahzibas kandidats** Juris Reikens pagaidam ezelts par tizibas wirſklototaju pee Wiſſemes muſchneezibas gimnaſijas Wilandē. — **Warschawā** kahdas dahmas preeſch deeneſta meitahm dibina ſkolu, kahdas ar leelu ſelmi jau paſtahw Londonē un Stokholmē. — **Makſawā 16.** Dezemberi prozeſe ſahkahs pret Melnikta behneem. Wiſi ſeptini ir apſuhdſeti, ka noſlehpufchi 307 tuhſt. rubl. iſ behnu patwerſmes naudahm. Klahht bija 44 leezineeki; to ſtarpā ori wezais Melnikſis. — **Tambo-was** aprinki eeradufchees ne-iſhti puſimperialu gabali, kas taiſiti iſwara. — **Anglu miniſtera Dille ſameerinaſchānas ſoki** Pariſē lihdi ſchim eſot palikufchi beſ augeem. Frantſchu waldbiba paſtahwot uf tam, wiſpirmōs eenemt Balninu, un tad til eelaiſtees tahlakās ſarunās ar Kihnu. Balninas eenemſchāna eſot wajjadſiga preeſch eelſcheja meera nodibinaſchānas Tonkinā. — **Kreemu ſuhtnis** Pariſē, firſis Orlowſ, 18. (30.) Dezemberi tizis Berlinē peenemts audienzē no Wahzu Keifara, Keifarenes un krona printſcha. — „**Rig. Itga**“ ſino, ka augtee Behterburgas weeſi, kuras gaida Walmeermuiſchā, tur eera-diſchotees nahloſchu pirmdeen, 26. Dezemberi.

Gals labſ, wiſſ labi.

(Atſahſtijis J. Rudſtroog.)

(Turpinajums.)

Mehneſi wehlaſ mehſ ſateekam Windamu zelā uf Angliju. „Wahrnu perella“ piſk tam pehz Frantſcha nahwes wairs nepatika.

Winfch gribeja to uf kahdahm nedekahm atstakt, lai aismirftu tof eefpaids, kas usgahjufchi, ftahwot pee mireja gultas. Lai deenestneefi nezeefstu ftahdi, wajjadseja wifam palikt ta ka bijis. Ari jahjamos firgus winfch atftahja pilf, un atwehleja tof jaht faweem draugeem pilfchta. To ehreli, kas Doweru bij nosweedis, winfch gribeja otda deena noschaut. Bet drihf ween winfch atmata fcho nodomu, jo ta nebuhtu taifna teefa, kad lopinfch zeeftu par wina weeglpraktibas grehkeem. Pawafaris bij flakt un pukis jo jauki seebeja, bet „Wahrnu perekla“ pilf ihpafchneelam tas nedarija nekahdu preeku. Bes ka azis uf fcheem dabas jaukumeem buhtu ufmetis, winfch aigahja projam. Uf fruchtihm winfch nefa fawas nepafiftamahs bruhfes wahrdu, un fchai nepafiftamai bij teefiba, pehf gada wina uf muhfchu faiftiht. Wehl bij wefels gads preekfcha. Gada laiku winfch wehl bij brihws un wareja dariht, ka tam patifa. Ka lai fcho gadu wiflabaki pahrlaifch?

Windams fehdeja patihkami atflehjees uf apaka dihwana flaita Angku fuga fungu iftaba. Winfch fmeheja un lafija, pee tam arweenu flatidamees pa fuga logu ahra, waj leetus jau nebuhtu mitejees, ka waretu pa fuga wirfu pafstagatees. Te eenahza pee wina kahds wez fungu, kas wifadi iftrahdija fawu nepatiffchanu par flifto laiku.

„Un pee tam wehl laika glahse eet pafstahwigi uf leiju,“ winfch fajija, wirfwahrkus nowilldams un daschas leetinas no weenas kabatas otda bahsdams. Wifto to padarijis un zigari aifdedfinajis, winfch uf Windamu fajija:

„Zeru, ka nebuhfchu maldijees, ka turu Zuhf par Angli! Zuhf jau no azihm war par Angli pafiht. Sneedfat man roku, fungu! Tahda deena ir pa diweem labaf kopaf fehdeht, nekaf weenam pafcham.“

Windams atlika grahmatu pee malas, fneedfa wezajam roku un peedahwaja tam no faweem zigareem. Winfch preezajahs, ka atradis labu zela beedri, jo katrs, kas usluhloja weza patihkamo feiju un fneegbalto galwina, atrada pee ta patiffchanu un usluhloja to ar godbihjibu. Katrs to wareja tureht par augftmani. Wezais atraidija Windama peedahwajumu un nenehma zigaru.

„Mehf wehl nemas til tahf neefam eepafinufchees, ka es waretu peenemt Zuhfu peedahwajumu. Neneheet par launu, ka to nedaru; tas nenoteef finamu eemeftu dehf. Es arweenu paturu til fawu pafchu labumu azis. Zuhfu zigarus es nepafiftu un ari nefinu, kahdus Zuhf fmehejeet. No faweem es flaidri finu, ka tee ir labi. Neneheet labaf no manejeem.“

Weza lunga runas wihse bij tahda, ka tam to newareja nent par launu. Windams panehma zigaru un flaufjahs ar labpatiffchanu uf wina runahm.

„Kad Anglija ari ta lihft, tad buhs gan jauka flreeschanahs! Zuhf nepeedereet pee deretajeem? Nu, to jau Zums no azihm war noredseht. Es ari ne. Rebrihnatees wis; kad es biju til jauns, ka Zuhf, tad gan ta nebij. Es ari tagad labprakt un pa leelakai dafai papreezajahs ahrpus mahjas. Jahfchana, fpehlofchanahs, sweija, kahpafchana pa Schweizijas kalneem un seema braulkchanahs ar lamaanahm ir mans leelakais preeks. Mani behrni daschbrihd par mani fmeijahs, tomehr to neweens newar, fo es, lai gan wini ir dascha fira par manim pahrali. Bet wineem ir tapat ka muschahm fawi gada laiki, fur war aplahrt ffraidiht. Zauru gadu teem nekaf naw fo dariht. — Tagad efmu deewagan plahpajis, — ftahsteet nu Zuhf faut fo!“

„Es efmu usaudfif Indija un pafiftu fawu tehwiu til pat daudf, ka Ciropu un Ameriku. Efmu gan pa reifai pa Angliju zefojis, bet wairaf to nepafiftu.“

„Ka tad Zuhf ihfti fauz? Peedodeet, man papreekfchu ir Zums jafaka, ka mani fauz. Mani fauz Ambrose Bothwel. Kad Zuhf buhtu Anglija usaugufchi, tad Zuhf gan ari no manim buhtu fo dfrdejufchi.“

„Mani atfal fauz Lewelin Windam,“ usrunatajs atbildeja pallanidamees. „Mans tehws bij pallawneeks un krita kara pee ...“

Tahlaf jaunais wihf nedabuja ifrunah, jo Bothwels ahtri ufleza no krehfla un fahbra wina roku.

„Zuhf efeit Windama, mana drauga, dehf! Zuhfu tehws un es bijahm leeli draugi. Simtahm reifu efmu fawa familija runajis par fawu wezo draugu, un kad dabuju firojumu par wina warona nahwi, tad daschlahrt few pahmetu, ka nebiju tam rakfijis. Buhtum ari warejufchi norunah, waj newaram kahda weeta fatiltees. Bet ta jau mehws wif daram! Un Zuhf efeit Windama dehf; kas to buhtu domajis!“

Jaunais wihf preezajahs loti, ka fatizees ar fawa tehwa jaunibas draugu, kas tam wareja fo pafstahstiht par wina jaunibas laikeem. Kad Bothwels bij kahdu brihdi par daschahm leetahm ftahfijis, tas uf weenreis wajaja:

„Un Zuhfu mahte, — par to Zuhf man nelo neefeit ftahfijufchi. Zuhfu tehws apprezejahs wehlu. Man jau bij kahds dugis behrnu, kad winfch wehl bij weenmehf wezpuijis. Zuhfu tehws bij jau kahdus 50 gadus wez, kad apprezejahs. Winfch apprezeja fawa kara beedra, pallawneeka M. meitu. Ari wini ir wif jau preekfch daudf gadeem mirufchi.“

Mahtes peemina aifgrahba jaunekli loti. Mahte bij wina loti mihlejuft; tehws bij bijis turpretim pret wina deewagan ftingrs. Winfch pajehlahs un ftajajaja neme: igs pa iftabu. Bothwels runaja tahlaf:

„Zuhf gan wehl nebuhfteet pahrlufufchi, fur nahkotni pawadiht. Jaunekli jau tahdi ir. Nahzeet man lihds uf manu mahju, tur Zuhf warefeet atpuhftees no zefofchanas. Metafteet nekahdas leefas ifrunas un neprafeet: fo fajihf mana familija? Tas wif Zums nelo nelihds. Es efmu lungs fawa mahja, un fo es mihlu, to mihlehs ari mana familija. Zuhf efeit tahds wihf, kas bef tehwa eeteiffchanas jaunefleem labi patifs. Ja Zuhf efeit no gara flufs zilwels, tad Zums par patiffchanu ari wif namaf ifturefees flufaf. Man pafcham ari tas nahf par labu, lai gan man patihf, ka jauni laudis ir preezigi Zuhf efeit ar meeru? Labi, fneedseet roku. Par Zuhfu leetahm es gahdafchu, ka tahs top aifufhtitas.“

No fuga brauja abi draugi pa dselstzelu lihds kahdai majai ftanzijai. Sfeh peedfihwoja Windams tof leelakos brihnumus. Kahdi peezdefmit zilweli ftahweja ftanzijas preekfcha un aif wineem wefela rinda ratu. Windams eefahlumaf domaja, ka wif braujeji fchai ftanzija atftahs brauzeenu, un wehlaf tas brihnijahs loti, kad redseja, ka bij wina jaunajam draugam atbraukis pretim. Wezais lungs wehl ftahweja uf wagona pafahpenehm, kad jau kahds dugis roku ap wina apfehrahf.

„Zaujaf man tadfchu mafakais iflahpt if wagona,“ wezais fauja un rahdija ftingu waigu, pee lam tomehr wareja manihf, ka fanemfchana winam patifa. „Es preezajos, ka dabonu Zuhf atfal redseht un pahwedu no Parifes katram laut fo. Klufu! Es ftahdu Zums preekfcha fawu jaunaf draugu Lewelinu Windama fungu, mana weza drauga dehlu. Sneedfat winam rokas!“

Kamehr jaunee laudis, wihri un jaunefles, ifpildija fcho wehleffchanos, Bothwela lungs pafija:

„Ka ir pa mahjahm? Waj wif wefeli? Waj naw neweens faflimis? Kur ir Pauline?“

Windams brihnijahs, ka war if tahda leela pulka atrahf, kad weena truhft. Kamehr winfch wehl ftatijahs, tuwojahs wezajam fungam kahda jaunefle, kas ta weeniga no wifseem rahdijahs buht diwdefmito gadu fafneegufi, un atbildeja:

„Paulinei ir ufampis weens waigs, tapehf ta newareja braukt lihds. Tante Elife ir ifleminajufi kahju un Eduards krita no firoga un fadaufija gihmi. Wairaf naw nekaf.“

„Labi, — tahdas nekaf leetinas naw nekahds retums. Pauline dabuhf uf fawu ufampufcho waigu ari to labako, fo efmu lihds atwedis.“

Nu fteidshs wif pee rateem. Windams ifflaitija kahdus fefchejus ratus, kas wezajam bij atbraufufchi pretim, to ftarpaf bij fchetri leeli rati, fur fehdeja pa astoneem zilweleem. Bothwels un Windams eefehdahs ar diwi jaunahm kundfchm weends ratos, un nu winam bij laika, mafakais aplufot diwas dahmas no fawa drauga radem. Weena no lihdsbraujejahm bij ta, kas bij firojufi, ka mahja ftahw. Wina bij tumfchbruhni mati, flas azis un fmalts gihmis, — ihfta Angku flaitule. Bes tam Windams eewehroja, ka wezais lungs ar otro jaunefli katru reis runaja daudf laipnaki, nekaf ar faweem ziteem behrneem un behrnu behrneem. — Diwi pilnas deenas pagahja, kamehr winfch dabuja iffnaht wifu familijas lozefku wahrduf, un to mehr wehlaf tas wehl weenu ar otru pahrmainija. Til weenu wahrdu winfch nekaf neaifmirfa, tas bij jaunahs meitas wahrds, ar fuu winfch bij reifa brauzis uf Bothwela lunga muifchu; tas palika winam pafstahwigi peemina. Winam lihahs, ka tas wahrds „Eftere“ — ta fauja fcho flaito meitiru — nebuhtu nekahda wihse fchitrams no winas flajahm azihm un dseltainajeem mateem.

Otro lihdsbraujeju fauja Mariju. Sfeh atbildeja uf wifahm Bothwela wajafchahnam par mahju un laufaimneeziabas ftahwolli. Winas atbildes bij fchai fira loti flaidras un faprotamas, un peerahdija winas gaischo prahtu un faprafchanu faimneeziabas fira. Rati aifbrauja garam pahrwaldneeka dshwolli, un aif ta wareja redseht daschus wezus kotus.

„Redseht muhf wozos, zeenijamos ofolus.“ Bothwels fajija.

„Ja mani preekfchahjeji man buhtu atftahjufchi fcho trihdesmit ofolu weeta kahdu podu dukatu, es pateefi par teem ta nepreezatos, ka par fcheem ofoleem. Tahds farots milfis, kura pawehni mans tehws un tehwu tehws ir atdusejufchees, ir man mihlahs, nekaf laut kas zis.“

Windams domaja, ka rati apftahfees drihf ween pee muifchas durwihm, bet winfch bij maldijees. Wehl bij kahdas 20 minutes fo braukt zaur jauko mesha dahrfu. Te rati uf reis apftahjahs un Esteres jaunfundse fauja:

„Wezteht, mahte nahf mums pretim.“

Ratu rinda apftahjahs, un pirms Windams no teem wareja iflahpt, wina jau ftahdija fwefehajai kundfei preekfcha. Winfch iflahpa, lai palihdsetu kundfei eefahpt. Wina kahwa tam ari meerigi notift, un tad fajija:

„Eftere, mans behrns, fehdees Tu kahdas zitos ratos un lai Windama lungs brauz ar mums.“

Eftere gribeja labaf maso gabaliru eet kahjahm un Windams peedahwahjahs tai par pawadoni. Wehl pahris jaunefle iflehja if ziteem rateem un gahja wineem lihds. Esteres gahja flufu Windamam blakus; Toms un Herberts fahka zelt Windamam daschadus jautajeenus preekfcha.

„Zil ilqi Zuhf pee mums palifseet?“

„Waj Zuhf proteet ar ftapu fchaut?“

„Waj ejeet ari uf jakti?“

„Klausees, Ester, Windams wifu dara. Tehw's mums ir atwedis loti jauku, mihtu weefu.“

Windams waizaja, waj esot dauds weefu, us lam tam tapa ar „neweens“ atbildehts. Kad tehwa ne-esot mahja, ne-esot brihw weefus eeluhgt, un esot ja-isturahs flusu un meerigi.

Par to Windams brihnijahs un waizaja tablak:

„Kas tad wif' schee jaunee fungi un kundses ir, kas Bothwela fungam atbrauzja pretim lihds dsellszeka stanzijai?“

Par to fahla abi jaunee zilweli til loti smeetees, ka newareja tuhda atbildeht, un Ester u Windamu fazija pa pufei bailigi:

„Wini smeijahs tapehz, ka wini ta masi behrni doma, latram wajjagot pasiht Bothwela familijas buhshanas. Pee mums naw neweena pascha sweschineeka, bet tee ir wif' Bothwela behrni un behrnu behrni.“

Windams klausijahs ar preeka pilnu firdi scho jauno balsi, kas loti jauki flaneja wina aushm. Wiasch nomanija, ka Ester eefahkot bij baidijusees ar swescho runaht, un ka bij puhlejusees schis bailes pahwareht. Wiasch gribeja to peespeest, us wina luhkotees, ar wina runaht, un tapehz waizaja atkal:

„Waj tad Bothwela funga dehli un meitas ari tad wehl pee wina paleef, kad tee apprezzahs?“

„Paleef gan,“ Ester atbildeja. „Trihs tantes un weens onfulis ir ar faweem behrneem Londonē. Bet weztehnam ir pawisam peepadsmiit pee-augusti behrni. No scheem ir septini mahjas un trihs atkal mahjas. Diwi meitas, mana mahte un mahtes mahja Elise, ir atraitnes, pehdejai ir septini behrni, — ta tad fanahl kopā leels pulks.“

Windams smeijahs par scho sawadu familijas stahwofli un Ester smeijahs lihds. Tad gahja wif' kahdu brihdi ne wahrda nerunadami. Drihs atschlihras Doms un Herberts no wineem; Windams un Ester palika weeni. Turpat wina preekschā bij ari jau redsama dsihwojamā ehla un Ester preezigi fazija:

„Schē ir muhsu mihtais, wezais dsihwofliis — muhsu mahja!“

Dsihwojamā ehla ar faweem pelefajeem muhreem un kahdu simtu logeem apnehma pagalmu no trim pusehm. Pagalma widū bij redsama jauka struhku ala. Pats pagalmis bij ar almeneem jauki isbrugehts. Weenā stuhri atradahs tschetrlantains tornis, kas sneedjahs labu gabalu augstaki gaisā, nekā pati dsihwojamā ehla. Tornis bij buhwehts no kalteem almeneem un rahdijahs buht dauds wezats, nekā pats dsihwofliis.

Esteres jaunkundse- apluhloja Windamu un preezajahs par to, ka tas til nopeeni apstatija wezo dsihwojamo ehlu. Tad eegahja Windams weens pats ar Esteri Bothwela mahjas plashaja sahle, kur til leela familija wareja usturetees. Ari tagad bij wif' eedsihwotaji tani kopā. Schē tas tapa wiseem preekschā stahdihts un cepasihstinahts ar mahjas eedsihwotajeem. Weenigā, ko wiasch neredseja, bij Pauline ar uspampuscho waigu. Bothwels fazija smeedamees:

„Wina ir dabujusi maniht, ka man ir lihds kahds jauns weefis, tapehz ta naw eeradusees. Wina negribeja Juhfu preekschā rahditees ar apseetu waigu.“

Pehz kahdam diwdesmit tschetrahm stundahm bij jau Windams eepasinees ar mahjas kahribu un atrada to par loti weenfahrschu. Eefahkumā tam israhdijahs, ka tahda dsihwe naw nemas saweenojama ar fadsihwes litumeem. Sinamā laika bij noliktas ehshanas stundas un tur nedrihstseja neweena truhkt. Lihds brokastam, ko ehda ap pulsten weenpadsmiteem, strahdaja katrs sawu nolikto darbu. Beheni tapa no audsetajeem mahziti, jaunelles spehleja, strahdaja rolas darbu, sihmeja un raskrija, un jaunee wihreeschi sehdeja bibliotekā pee grahmatahm, kur kahds profesors tos ustraudsija. Pee brokasta galda tapa norunahs, ko dariht pehz pusdeenas, un wakarā ap astoneem bij wif' atkal mahja.

Windams turejahs wairaf pee nama tehwa, jo tas winam loti patika. Kamehr nama tehws guleja pusdeenu, wiasch lasija wezakahm kundsehm preekschā, waj nodarbojahs ar jaunajahm kundsehm gar muhtli. Nama mahtes weetu ipildija Elises un Esteres mahte, ko sawja par Bothwela kundsi, un tapa no katra loti zeenita. Tapat ari Ester tapa no wiseem loti mihtota un katrs bij pret wina laipns. Windams domaja pee fewim, ka wiasch gan nefur naw redsejis laimigatu familijas dsihwi. Wiasch melleja eemeflu, fapehz wif' pret Esteri isturejahs jo laipni, un driht wiasch ari to atrada. Ester bij thri pati laipniba un tā rahdijahs, tad wifas nelabas ihpashibas bij tai gluschi sweschas. Pret Windamu wina israhdija leelu leelo usizibu, usturejahs pee wina bes bailehm un palika ari pee wina, kad wiasch bij weens pats. Driht ween radahs wina starpā draudsiiba, tā kad tee jau gadeem buhtu pasinufchees.

Tuhdal pirmajā deenā wina bij Windamu usazijnajusi, lai pehz pusdeenas to pawada. Wina weda to zaur bagatigi isgresnotahm sahlehm, atwehra kahdas glahschu durwis, kuras gahja us balkonu, un fazija ar preeka pilnu balsi: „Skatatees!“

Windams igahja us balkonu un luhkojahs brihndamees dahrsam pahri. Tuhdal aif dahrsa tas eeradsija no dseltainahm smiltihm eerahmeto — juhru. Uf zeka un pee dsellszeka stanzijas tas nebij nomanijis, ka juhra til turou. Labi apkopte dahrsi, plashais parks un flaishtahs puku dobes bij jau preeksch wina deewsgan flaishtuma, un nu tas wehl redseja paschā tuwumā juhru. Ester bij atspeedusees us balkona malu un luhkojahs smaiddama us augschu.

„Juh's preezajatees tapat tā es par scho jauko flatu,“ wina us Windamu fazija. „Es gan esmu schē usaugusi, tomehr nespehju deewsgan us scho weetu noslatitees. Bet domajeet ween! Ir ari tahdi laudis pasaulē, kas scho dabas jaukumu nemas neprot zeenihht. Wini war stundahm stahweht atgreesuschu schim dabas flaishtumam muguru, un neprot neko labaku, tā ween manahm radineezehm preekschā tairiht aufstus, newehrtus komplimentus.“

(Turpmat beiguims.)

Zilwels ir zilwela leelakahs mokas un tomehr wina leelaka laime.

Katrs zilwels ir preeksch kopdsihwes radihts; wina usdebums nepastahw wis eefsch tam, ka tikai sawu labumu eewehrotu, bet ihpashchi eefsch tam, ka tas saweem lihdszilwekem labu daritu, wina dsihwi faldinatu un tahdā wifse wina starpā laimigs justos. Bet grehli scho likumu dauds reis pawisam otradi pahrgrosa; mihlestibas, fatizibas un draudsiibas weeta ne reti sflaudiba, greisfirdiba un eenaids parahdahs. Pee dauds nelaimehm, gruhtibahm un behdahm pasaulē ir tikai zilweli wainigi. Zilweli pashchi padara weens otram pasauli daschu reisi par elli; kad wini to nedaritu, tad mehs dsihwotum tā paradihse, tā Deews to eefahkumā gribejis. No otra zilwela peeschirts launums ir fahpigs un — ne-issafot gruhti panefams; wifas no Deewa peesuhitahs behdas, tā: flimibu, schirschanos no zaur nahwi atrauteem mihteem un daschus zitus behdigus atgadijumus, waram weeglafi panest, nekā kahdu no masu tuwaka padaritu launumu. Dauds un daschadā kahrtā zilwels war sawa tuwaka leelakahs mokas buht, tā p. peem. kad weens otru sakauj jeb nosit, apfog jeb peekrahpi; kad weens otru awaino un tā tam sliktu flawu zet; kad weeglprahstigs un isschkehrdigs zilwels sawejus postā un nabadsiba gruhsch u. t. j. pr.

Behdas un gruhtibas ari buhtu weeglafi panefamas, kad zilweli weens preeksch otra wairaf lihdszeetibas justu; kad bagatee pret nabageem daschbrihd' schelshirdigaki buhtu; kad leelee un augstee semakos ne-apgruhtinatu, tā tas pasaulē war notikt. Bet lai nu gan zilwels dauds reis iraid sawa tuwaka leelakahs mokas, tad tomehr neweens newar bes otra zilwela dsihwot un laimigs justees. Lai gan zilwelam dauds reis behdas un gruhtibas no saweem lihdszilwekem jazeesch, tad tomehr wina kopdsihwes juhtas zaur to newar tapt isnihzinatas; katrs zilwels juhtahs pee ziteem zilwekem tā wilktin aifwilktis. Neweena zilwela firds newar bes mihlestibas un draudsiibas pilnigi laimiga buht. Draudsiiba pawairo katru preeku un pamasina katru gruhtumu; draugi zenschahs weens otram dsihwi patihkamu dariht, weens otru aplaimot, nelaimi nowehrst un kur schi nenowehrschama, draugam palihdsigu roku sneegt un to apmeerinaht. Mihlestiba ir zilwela wisleelaka laime un pilda wina firdi ar wisleelako preeku. Tikai rets kahds rafees, kas mihlestibas un draudsiibas juhtas nepasihst; bet tas jau tad ir tahds, kas wifas labakahs juhtas waj nu naudas puhkim waj zitam kahdam tumsham garam par upuri ir nesis un tā preeksch wifas kopdsihwes nederigs tapis, sawu leelako laimi ar kahjahm min.

Ne ween us firdi, tā nupat isteiktahs domas peerahda, sihmejahs kopdsihwes juhtas, bet ari ahrihti tahs waram redseht. Kas gan isnahktu, kad katrs tikai fewischli weens pats strahdatu? Wif' leeli darbi un flaweni zilwelu rolu raschojumi ir tikai zaur saweenoteem spehkeem isdariti. Katrs solis finiba tikai zaur to ir us preekschu sperts, ka dauds pehtitaju weenā darbā dalahs; weens pats pehtitajs ar sawu darbu netaptu tahtu.

Kā gan issklatitos ar katru zilwelu, kad neweens gar wina audsinaschanu un mahzishanu nedarbotos? Ari deenischkā dsihwē zilwels mana, ka wiasch bes kahda zita palihdsibas mas ko paspehtu, kamehr ar saweenoteem spehkeem dauds ko spehji padariht. Tā tad no pat eefahkteem laikeem zilweli kopdsihwi par wajadsiigu eeflatidami ir pulzejuschees, no lam zeemati, pilsehtas un walstis iszehluschees. Deews pats ir spreedis, ka zilwekem weenam pee otra jadsihwo un zits zitam par derigu un palihdsigu jarahdahs un ja-isturahs. Tā tā koks is fahnehm, zelma, sareem un lapahm pastahw, kuri wif' derigi un wajadsiigi, bet preeksch fewis ween newar pastahweht, tā ari zilweze is daschadahm tautahm un kahrtahm pastahw, kura weena otrai wajadsiiga un deriga, bet katra fewischli newar pastahweht.

Ja tad nu zilwels zilwela leelakahs mokas war buht, tā to augschā redsejahm, tad mums no launeem zilwekem zeeschi jafargahs un no wina draudsiibas jabehg; bet kad nu ari zilwels, tā mehs tahlaf redsejahm, zilwela leelaka laime tiklab eefschigi, tā ahrihti war buht,

tad mums ari buhs puhletees scho miblestibas un draudstibas laimi eemantot un wina pareisi zeenit. Lai nekad ne-usdrofchinamees zitus neewahit un kaitinaht, bet lai draudstigi un labprahitigi pret teem efam. Mums nekad nebuhs ar nodomu kaunu dariht jeb runaht, bet lai darbos un wahrdos raugam ziteem labu dariht. Ta daridami mehsh netapfim wis eenihsti un atstumti, bet zeeniti un mihleti. Mihlestiba un draudstiba tad mums bagatigi taps peeschkirtas un mehsh tikai reti peedshwofim, ka zilweks ir zilweka leelafahs mofas; un ja mums ari kahd'reis no sawa tuwaka kaunums buhtu jazeesch, tad zaur mihlestibu un draudstibu stiprinati, mehsh to paschu weeglaki panesissim un ta paschi pee few peeredsefim, ka zilweks ir zilweka leelafa laime, kas tam ir loti waijadstiga.

Mahrtinsch Luters ar sawu laulato draudseni un ar saweem behrneem.

Schogad us Luteru swebhtkeem gan basnizas, gan skolas, gan beedribas un zitahs kapulzesh muhsu pa-audse godam mineja Luteru wahrdu. Mehsh dsirdejahm, ka no semeem laudihm peedssimis, Mahrtinsch Luters palika par warenu un nepahrwaramu wihr; ar sawahm gara azihm mehsh redsejahm wina zihnamees pret mahneem un tumfibu un aistlahwam wisu to, kas ir augst, labsh un swebhts. Droschi un neschaubigi Luters apleezinaja swebhto tijibu un Ewangelijuma brihwibu, kaut ari pahwests un daschi kroneti waldineeki wina apdraudeja at postu un nahwi. Lai ari gaismas pretineeki Luteram mahldamees mahjahs wirsu, tomehr winsch wisus tos karsta kauja pahrspehja ar sawu us abejahm pusehm greefigo jobinu, kas ir tas Deewa wahrdsh. Schi duhschiga zihnischanahs mums ir sinama, un wina augtus mehsh Luteru tijigee efam baudijuschu un ari schim brihscham wehl baudam. Tapehsh nerunafim sikhaki no Luteru karoschanahs tijibai par labu, bet eewehrosim wina meera dsihwi mahjas, wina familija ar seewu un ar behrneem! Un to mums rahda ta bilde, ko schogad „Latweeschu Awises“ pasneesh saweem zeen. lasitajeem par peeminu. Mineta bilde Zuhsh redseet, ka Luters, atpuhsdamees no greuhsteem gara darbeem un zihnineem, jauti pawada sawus wafas brihschus sawa familija, spehledams un ar saweem behrnineem Deewu flawedams. — Kaut ifkats kristigs nama tehws un ifweena kristiga nama mahte, kam Deews behrninus dewis, Mahrtinu Luteru un wina laulato draugu fewim nemtos par preefshimi, jo wezaku nama un familija atrodahs tahs saknes, no kurahm pehzak isaug waj nu laba, waj kauna buhschana, waj tas koks, kas nesh labus, waj tas koks, kas nesh nelabus augtus. Luteru familijas buhschana bij schi: 1525. gada 13. Junija Luters apprezeja Katarinu v. Bora, kas desmit gadus bij bijusi klosteri. Mahzitahs Bugenhagens, Luteru draugs un flawenais reformazijas weizinatahs, salaulaja to pahri, profesoram Dr. Jonafam, adwokatam Abelam un rahtskungam Lufafam Kranacham klahf efot. Deews scho laulibu swebhtija ar 6 behrnineem. Diwi drihs aishgahja Deewa preefsha, proti Elisabeta tikai 8 mehneschu un Madleena 14 gadus weza. Tee ziti behrni bij schee: Joannes jeb Anstis, kas ka adwokatu sinibu dakteris nomira Karalautschos 1575. gada, un Mahrtinsch, kas 34 gadus wezs 1565. gada aishgahja pee muhschigas dufas. Pahwils dsihwoja lihds 1593. gadam un bij par dakteri pee dascheem kroneteem waldineekeem, un tad wehl Margareta, ko apprezeja kahds v. Kuhnheim fgs un kura tai lauliba fadsihwoja lihds 1570. gadam. — Kaut schi bilde, zeen. lasitaji, is kuras — ta fakot — dwafo meera un deewabihjigas behrnu audsinaschanahs gars, puschlotu Zuhfu mahjas un namus un kaut ari Zuhsh, tehwi un mahtes, dsihtos ne wis ween sawa starpa dsihwot meera un weenprahtibah, bet ari sawus behrninus audsinatu deewabihjaschana un wisah goda. Kaut ifkats Latweeschu familija sawa fina lihdsinatosh schai Luteru familijas bildei!

Iswehliga bruhde. [Kunloru fahde]

Reis jauna meitene fahl zereht bruhdgana, —
Tur nawa kaunuma;
Bet kas bij kauns? — Ta bija wisai lepna
Un meklej' bruhdgana, it kreetna prahntneeka
Ar godu ordeneem
Un smalku buhschana.
Tam nedrihst neka truhst!
Bet kam gan wis war buht? —
Lai ehrmotas gan bija winahs pagehreschanahs,

Tad tomehr prezineeku fina wina laimejahs.
Jo bruhdgani ar leelu baru
Gelsch winahs pagalmja ar waru
No augstas fahrtas speestin speedahs,
Un winahs pasemigi preefsha stahdijahs.
Gan schahdi bruhdgani preefsh zitahm bruhdchem „lome“,
Bet winahs tee tik foms
Ne bruhdganu,
Bet bruhdganinu.
Nu ka lai islahahs no schahdeem bruhdganeem?
Tam naw nekahdas tschinas, tas ir bes ordeneem;
Schis buhtu augstas tschinas, bet tufschahm kabatahm.
Tam deguns plats, tam usaz's beesas;
Tas prahst, tam zitahs winahs,
Tur ta, tur scha!
Nu newar prahtam tilt tai it nekahds — neka.
Koklusa bruhdgani, pahrs gadu notezeja.
Te ziti atkal preefsha stahdahs,
Bet tikai bruhdgani no „otras klases“ rahdahs.
„Al, kahdi neprahschas!“ teiz skaisa meitina.
„Waj es preefsh winahs fahrtas?
„Nu teescham, winahs nodoms naw pee leetas!
„Es bruhdganus daudh kreetnaks
„Israidiju is sawas mahju weetas.
„Ka waretu es peenemt schahdus puikelus? —
„Nost, nost! pehz wihr' ne buht tik loti nekahroju!“
Schis pulzinsch ari atstahjahs.
Bet attefshanas dsirdeami,
Ir ziti jaunekki, tahs dabu labi pasihdami,
No winahs nodomateem „kurweem“ paschi atfakahs.
Lais aishweksh.
„Schee“ nerahdahs.
Jau pa-eet gadinsch weens,
Tam joneem pakaf dsenahs otresh, tresch' ...
Bet prez'neeka nekas wairsh nesuhda.
Wehl pa-eet gads — un muhsu meitene jau pahraugusi meita,
Ta eefahl skaitiht sawas draudsenes;
(Bet skaitot reibst tai smadsenes).
Ta isprezeta sen, schi tik-ko fadereta,
Bet pati teescham jau ka aishmirsta.
Al, behdas kreetm jau lepno seltenit'.
Bee tam wehl speegelis tai pahrmest fahka,
Ka katra deen' un zil ne buht
No winahs skaisuma ir burwa laiks jau saga.
Te waigeem fahrtums suhd,
Te uzuns aztinahs,
Ir peewilldamais spehsh no winahs atstahjahs.
Wehl pa-eet gads un apskatees,
Al Deews!
Jau mati diwi, trihs ...
Ka firmi isflatahs.
Postsh, nelaima draud' selteni us reis no wisahm pusehm!
Bes winahs senaf kapulzeshm nebij nekahda swara,
No bramaneem tai peeluhgschanahm nebij gala;
Bet schodeen, al! — tai neeka sehsh greefsh muguru —
Ar lepnumu.
Lai newaijadsetu weenai tai zaur muhschu dsihtees,
Ta nostahj' gluschi lepotees.
Pee pirmah, kas pehz winahs prezeja, ta gahja
Un laimiga, bij loti laimiga,
Kad isgahja pee „kropfa“.

J. W. .... sky.

Atbildes.

Gerina Igam: Eshpedizija usbewahn.
Daudsewafeschah Igam: Bateizamees par sinojumu. Bet buhtu labaf, kad nogaiditu, kamehr ta leeta warbuht tiks peerahdita, jo naw labi, ka tahsh leetas laish laudis, pirms skaidri peerahditas.

Latw. Aw. redaktors: J. Weide.

Sludinašana.

Nupat kā nabža pahrdošana **G. Sieslak'a** ar bildem puščkotais

Satweefchu kalenderis uf 1884 gadu.

Saturs: Ēvechrojamate notikumi pajaulē, gada laiki, swaigichnu bilbes, mehnešču wahrdi, gada zeturschni, mehnešča zeturschni, aptumščoščanas 1884. gada, kalendariums (pee latra mehnešča peeschnėjumi, augsti walšs un bafnizas iwehiti, laukfaimneezibas kalenderis, faimneezibai ēwechrojumi, pa starpam ruhme ispildita anelboteem un miščlam), Šchidru kalenderis, lopu gruhšnibas un putnu pereščanas kalenderis, malša takša preešč forespondenzes Kreewija, swaru nauda, apdroščinasšanas nauda, malša par pasta kwihti, par stempeluwereem un blautetem, par biketem, korespondenzes swars, leelatais nododanu wehrtes mehres, ihpaščas peeminešanas, takša par palu juhtijumu swaru malšu, telegrafa malša, takša par stempelpapiru fortēm, stempemarkas, dšelszetu malšas, miščlu ušminėjumi, tirgi Kursemē un Leiščs, tirgi Widsemē, Mušču Augusta Kunga un Keijara zilts, Romanowa gentes walšneeki, tagadejeje ahrsemju walšneeki.

Peelikumš: **Petera Birma waldiššana.** Strelišču dumpis. — Zara meitas Sofijas waldiššana — Petera audšinasšana un Sofijas krišana. — Afowas kari un zelojumi uš ahrsemem. — Leelais Seemetu-laršč un Peterburgas sahtums. — Astrafana un Dona. — Majeļa. Poltawa un Bruta. — Miščiatas meers. — Karu un waldiššanas pahrlaboščana. — Walšs faimneeziba, kara ipehls, stolas, gentes buščana. — Garidšneeziba un tizibas atmeščana. — Petera reformu daba un swars. — Petera lihščstrahšneeki. — Petera familija. Wina ihpaščibas. — **Kas ir ehdeeni?** Weentefišs jozinšč runas weida no Jngas. — **Druščas.** — **Tehrandš un framš.** Stahšs par Ameritas dšihwi no W. I. Hausena. (Ar dewinam bildem puščkots.) — **Druščas.** — **Kas ir širdš?** Patešiba joku bilšes no Jngas. — **Druščas.** — **Mahrtinšč Luters.** Ar tšhetram bildem. — **Birmee Bremenēš tirgotaji Dangawas grihwā 12. gadu-simtena widū.** — **Druščas.** — **Dajchabi sludinajumi no ēwechrojamateem weikaleem.**

Šaweem kalendera draugeem par preeču trihs ihpašči jagata wotus peelikumš:

- 1) Keisars Peters Leelais. Wilde.
- 2) Mahrtinšč Luters. Wilde.
- 3) Birmee Bremenēš tirgotaji 12. gadu simtena widū Dangawas grihwā, kā wini ar Walšjas cemihšneekem mainu-andeli taifa. Wilde, peh; no Rošes Iga. krašota originala.

Matšja ešeets 30 kap.

Jelgawas Keisara Aleksandera apriņķa-škola

Jaunu skolenu peemelbeščanahs buhs 7., ušneensšanas ešamenis 9. **Janwari 1884. g.**, no pulst. 9eem rištā, stolas namā, Šlara eelā № 4.

Tilai tos peelaihišs pee ešameņa, kas peemelbešotees peenešs kruslamo- un baki šihni, kā ari beišfamo stolas leezibu.

Skolas inspektors: **Sadowsky.**

Šeen. wežakeem Durbē un šchai apgabala daru zaur šcho finamu, ka Durbes

3-klasīgā škola

atkal mahžiba sahlšees 9. **Janwari 1884. g.** Skolas malša istaiša preešč Kreemu, Wahju un Grantšču walodahm 16 rubl., ar Latinu wal. 26 r. un Grieķu wal. 30 rub. par gadu; tomehr beidsamahs 2 walodas naw neweenam špeest mahžitees, kas negrib uš gimnastju jagatawotees. Durbes škola šataiša sawus mahželšus uš terziju preešč klasīgas gimnastijas, kā ari uš terziju preešč reāl-gimnastijas.

Peeteittees ar jauneem skoleneem war latrā deenā pee stolas preeščneela

W. Jūrgensona.

Durbē, 19. Dežemberi 1883.

Skolas behrni,

kas Jelgawas stolas apmetlē, war sabu korteli dabuht Eišchiztu dšies namā, Paula eelā № 13, pee š. Anščtenewiga.

Skolas behrni war korteli dabuht Štrihwera eelā № 32.

J. Danšlow.

Skolas behrni

teel apatšč labas ušraudšibas ruhme un kostē nemti Jelgawā, Leelajā eelā № 1, ehšbergi.

Gruntš ihpaščums.

Upešmuiščas šhlem mahjas (Tukuma aprinkš, Jannpils šiešpehlē) teel no briešwas rotas pahrdotas par mehreņu pierščanas zenu. Pirzejeem japeeteizahs Reņģesmuiščas Katrinu muiščā.

Jaunjelgawas

pilsētas draudzes bankas šahwolkis 30. Nowemberi 1883. gada.

Aktiwa.

Kasas rehšins	10811.01
Wileenu rehšins	84170.—
Wesfelu rehšins	50322.67
Inwentara rehšins	1355.56
Wehršpapihru rehšins	23818.38
Dajchabi parahdi	528.16
Nama rehšins	9871.38
Pilšehtas kafas rehšins	1152.99
Wileenu angļu rehšins	524.43
Šmašču rehšins	2422.17
Selkumu angļu rehšins	11237.85
Wesfelu protestu rehšins*)	19451.18

Š. N. 215665.78

*) No šcheem hipotekariški apdroščināti un parahdu aprehinasšana atrodoschi 18464 rubl. 40 kap.

Pasiwa.

Gruntš kapitals	18235.27
Rešerwas kapitals	5988.84
Selkumi Littr. A un B.	142556.95
Mantibas angļu rehšins	641.41
Leoščs rehšins	6240.40
Dajchabi parahdi	5736.77
Dšhiro rehšins	27434.96
Angļu un pelnas rehšins	7243.98
Romijšas rehšins	1587.20

Š. N. 215665.78

Wehršpapihri preešč ušglabāščanas 5253730 rubl.

Direktors: **G. Blumberg.**
Direktora beedrs: **G. Joelsohn.**
Direktora beedrs: **D. Rošenberg.**
Grahmatu weedrs: **Wallenstein.**

Reprežehtš

Dahršneeks,

kas prot puķu, wiņna un širšiku namus kopt, war dabuht weetu eesčš Waldeka muiščas pee Randawas.

Kuldiga.

Weena

bods ruhme,

kā ari trakteeris ir šnomajami Dreymana namā, Leepašas eelā.

Weens frogs

top no Polepes muiščas waldiššanas, Raunas gubernā, Nowo-Mekšandrowas aprinkš, 14 werštes no Kursemes robeščahm (Meretes muiščas), no Jurgem 1884. g. uš 6 gadeem irentehšs. Peenehmejām ir 1000 rublu kapitāla waijadšs. Mahtatas šinas ir katru deenu pee Polepes muiščas waldiššanas dabujamas.

15. Dežemberi 1883.

Polepes muiščas waldiššana.

17. Dežemberi ir balts

putnu sunš,

ar dšelteneem raibumeem, noklihbis. Teel kuhgš, to pašču pret labu algu nobot Jelgawā, Šwehtes eelā, namā № 36 a.

Labu

baltu maiši

5 kap. mahžinā peedahwā **J. D. Prahl,** Jelgawā, Pasta eelā № 23.

Apatšč šalnamuīščas (Hofzumberge) ir

Skudru Labze

mahjas

uš renti dabonamas uš ilgakeem gadeem waj par dšintu, ar mahj. ihpaščneela nolihgumu.

J. Wegšding.

Šehkaba

Blumberga

šhtu- un modes preešču magasiņa wežajā pilškungā namā, **Wauštā,** dabuja tos gabitos galda nāščus un ewehl tos wišlabafas fortēs.

Dobelē

pee pašča tirgus platšča ir, no jauna gada sahtot, šhonomajama

prešču pahrdotawa

(material-hode) tagadejā **Haase Iga,** senat Beščhte (Waara) namā. Tuwatas peepreščšanas turpat.

Uš jaunu gadu buhs **Štaigeneš** bruhši atkal

alus dabonams.

Wišās grahmatu bodēs dabonamas:

Sneegbaltite.

Zaula pašajina par berigu laifakawekli un pamahžiščanu behrni aadšs.

Ar 6 kōhti štaišahm pehrwu- bildehm un biščhaimu wahku.

Matšja 40 kap.

Alpburkaiš prinziš.

Zaula pašajina ar 6 štaišahm pehrwu- bildehm un biščhaimu wahku.

Matšja 25 kap.

Šf behrnu sadšihwes.

Šohiti janki laiššanas gabalki ar 6 štaišahm pehrwu- bildehm un biščhaimu wahku.

Matšja 25 kap.

Belnuruščkite.

Pašajina ar šeščahm pehrwu- bildehm un biščhaimu wahku.

Matšja 25 kap.

Raimigais Anšs.

Zaula pašajina ar 6 štaišahm pehrwu- bildehm un biščhaimu wahku.

Matšja 25 kap.

Sarkaugalwite.

Pašajina ar šeščahm pehrwu- bildehm un biščhaimu wahku.

Matšja 25 kap.

Seltinšč.

Zaula pašajina ar šeščahm loti štaišahm pehrwu- bildehm un biščhaimu wahku.

Matšja 60 kap.

No krona Dignajas pagasta teesās, Jaunjelgawas aprinkš, teel wiš, kam pee miruščā Dignajas Ordlan faimneča **Jatob Zinin** mantibas tahda parahdu jeb zita praščšana buhtu, ušaižināti, sawas praščšanas diwu mehnešču laifā un wišweh-laf 8. Februari 1884. g., kursch par beišfamo iščlehgščanas terminu nolikts, pee šchihš teesās peemelbeht un peerahdiht, jo wehlat neweenu wairs nellaušihš.

Zapat ari tee, kas nelaišim warbuht parahdā palikušči, teel ušaižināti, šchahdus sawus parahdus wišwehlat ninetā terminā šchē peemelbeht un nomakšahht, jo wehlat ar teem, kas atrahwušchees buhs, pehž šikuma apešees.

Krona Dignajas pagasta teesā, 8. Dežemberi 1883.

Par preeščšehdetaju: **Peesehd.: A. Leepšald.**
Štrihw.: J. Stanke.

Matkules krona pagasta teesā (Talsu apriņķš) ušaižina zaur šcho it wišus, kuri domatu, ka wineem kaut kahdas šikunigas pretrunas buhtu, kad ta pee šchi pagasta peederigā meita **Cewa Šludrit** šchējenes **Wegru** faimneča **Andrej Wemper** un šcha seewas **Wišes** dehlu **Jrih Wemper** behrna weetā peemem, — lai tee sawas eerinas šebalais **17. Februari 1884. g.**, kursch par to weenigo iščlehgščanas terminu nolikts, — pee šchihš teesās ušdod un peerahda, jeb wehrā teel, ta lihbi noteiktam terminam nepeneštahš pretrunas wairs netaps šlaustitas, bet uš muščhigeem laišeem atraiditas.

Tojaidš, 2. Dežemberi 1883.

(№ 287.) **Peesehd.: Kr. Grauding.**
(S. W.) **Paš. tees. štr.: Gūnter.**

Sludinajums.

Labi eenešigs frogs, ar turklaht peederigu senti, plawu un ganibu, ir pahrdodams. Japeeteizahšs pee **Dannensfeltes** wehšudmalu ihpaščneela **Dilbela,** Jaunjelgawas aprinkš, Šehkabschates tuwumā, Kursemē.

Wiščummuīščas pagasta namā, 13. Dežemberi 1883.

(№ 256.) **Paš. wež.: J. Lagštigal.†††**
Štrihw.: Feldmann.

Sludinajums.

Zaur šcho teel iščludinahšs, ka uš Jaunjelgawas aprinkša-teesās pawehli — nomirušchā **Weg-Saulas** **Jonas** krodšneela

Jahna Timermana

manta, kas saštahw iš dajchadahm ištabas- un faimneezibas leetahm, širgeem, lopeem, weena leela meišneetu tihla u. t. j. pr., 16. Janwari 1884. g. **Weg-Saulas** **Jonas** frogā pret škadru naudu wairatšolitašeem tiks pahrdota.

Jaunjelgawā, 4. Dežemberi 1883.

Teesās wahrdā:

W. Reinfeldt, šekretēeris.

300 rublu

kā pateizibas algu

apšola Talsu pilšteesā tam, kas war **Wandšenes** muiščā notikušchu uguns-grehtu zehleju ušrahdiht un sawus iščelkums tā pabalstihht un nodibinahht, ka eespejšjams buhtu nošeešneetu pelnitam šodam nobot.

Talsu pilšteesā, Nowemberi 1883. g.

Pilštungs: **Barons Offenberg.**

(S. W.) **Šekretēeris: Grauding.**

Preeščš Štrundas

wilnas šahrtawas teel

wilna

preti nemta: **Kuldigā,** **Rosenfelda Iga** gāstufi; **Jrgu** frogā, pee **Šcheela Iga,** un **Walštaifšs** no **Wendorfa Iga.** Matšja par šahrtahm 10 kap., bet kas wilnu šahrtahm weh, ir jamatšja 8 kap. mahžinā.

Štrundas melberis: **J. Šulše.**

Dobelēs aprinkš tahdā muiščā ir kahdas

femes kalpu weetas

wehl atdodamas, no kuhrahm ištatra šee- ta weetu dahrša, 20 puhra-weetas aramahš (mahla) femes un weenu puhra-weetu plawas šatur. Tuwatas šinas šhod grahmatu pahrdewejs **H. Allinans,** Jelgawā, Leelajā eelā № 21.

No žensures atwehtehs. Jelgawā, 20. Dežemberi 1883.

(De klahht peelikumi: **Dafnizas** un **školas šinas,** **Šemkopiba** un **faimneeziba** un **Mahrtinšč Luters** ar familiju.)

Druhtahšs pee **J. W. Štefferhagen** un dehla.

Basnizas un skolas sinas.

Weens Kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Nahditajs: 1. Atwentes Lekzions. Par Augsch-Kurfemes skolahm. Preeksch palihstibas lahdes fanchma 2c

1. Atwentes Lekzions.

(Rom. 13, 11.—14.)

Apustulis Pawils modina Romeefchus zeltees no meega; jo ta nakts ir pagahjusi un ta deena ir tuwu nahkusi, bet nakts ir laiks, kur war gulcht, un deena ir laiks, kur jastahw nomoda; nakts ir laiks, kur walda tumfiba, bet deena ir gaismas laiks, kur saule spihd un isden wisu tumfibu. Bet ta deenas gaisma, kas Romeefcheem uslehlusi, ta taifnibas saule, ir Kristus ar sawu pestifchana. Un tagadin muhsu pestifchana jau ir tuwaku, nekà kad mehš palikahm tizigi. Kà lahda meestina pirmos gados sahl spihdeht swezite zaur weenu lodsinu un tad atkal zaur zitu, kamehr wisos namos spihd gaischums un tad nomana, ka wisi laudis meestina ir lahjas, ta ari bij notizis pee Romeefcheem; kad tee wehl mita dista paganu tumfiba, klanidamees teem mehneem elkeem un wineem kaspodami ar tumfibas darbeem, tad weena un otra dwehfelè zaur Deewa schehlastibu sahla spihdeht ta Ewangelijuma gaischums, kamehr Deewa Gars zaur to Ewangelijumu bij sapulzejis leelu draudsi, eeksch tahs usluhris tizibas leesmas un gaischumu; tad ta pestifchana wineem bij tuwaki nahkusi un wiseem ta stunda nahkusi zeltees no meega; ta nakts bij pagahjusi un ta deena tuwu nahkusi. Lai tad wisi noleek tumfibas darbus un staiga godigi kà deena, apwilluschi tos gaismas eerotschus. Bet tee tumfibas darbi ir rihschana un plihstschana, gulas un neschlihsstiba, bahrschana un eenaidiba, meefas darbi, ko ta meefa dara, kad wina no eekahroschanahm pahnemta padodahs tahm kahribahm, kas ari to dwehfeli famaita. Tee janoleek zaur tam, ka pret wineem zihnahs ar gaismas eerotscheem, t. i. ar teem eerotscheem, ko ta gaisma mums pasneeds. Bet tee gaismas eerotschi ir tas Kungs Jesus Kristus, ta gaisma, kas spihdejusti schihs pafaules tumfiba un to uswarejusti; winsch ari ween dod tos eerotschus zihnitees pret to tumfibu; kas winu apwilgis

kà swahrkus, tas winam padeweess ihstena tiziba, eeksch wina dsihwo, no wina spehka smelchs sawai wahjibai to zihnifchanahs spehku; ta tiziba ir tee ihstenee gaismas eerotschi.

Pagahjis basnizas gads bij wiseem Lutera draudses lozekleem ihstens preeka un gawileschanas gads; mehš ar swehtu pateizibu esam peeminejuschi, ka 400 gadi pagahjuschi no ta laika, kad Deews apschelodamees par muhsu tumfibu mums sawu kalpu Mahrtinu Lutera modinajis, zaur to mums atjaunojis to Ewangelijuma gaischumu, kas apalsch zilweku mahneem bij pasudis. Un kas starp Lutera draudses schos swehtkus pawadijis ar ihstenu sirds zilafchanu us tizibu un ari no firsnigas pateizibas dsihst sawu roku ne-aistwehris, bet ar preeku metis sawas dahwanas preeksch teem tizibas beedreem, kas wehl garigu truhkumu zeesch, tas ari jutihš sirdi stipru modinaschana zeltees no meega, manidams, ka muhsu pestifchana ir tuwaki nahkusi, nekà kad mehš palikahm tizigi, ka ta nakts ir pagahjusi un ta deena tuwu nahkusi, lai tad scho jauno basnizas gadu ussahlam zeldamees no meega un schai swehta Atwentes laika noleekam tos tumfibas darbus un apweklam tos gaismas eerotschus.

Nakti ir sawi tumfibas darbi; kas sog, tas sog nakti, kas peedserahs un mauko, tas to dara nakti. Pret tahdeem tumfibas darbeem, kas walda par teem paganeem eeksch winu nakts tumfibas, neso nespehjschihs pafaules spehki: neds pafaules likumi, neds pafaules gudriba; pret teem til ween ko spehjschi gaismas eerotschi: Kristus un wina Ewangelijums un ta firsniga tiziba eeksch winu. To mums skaidri apleezinajis muhsu tizibas tehws Mahrtinsch Lutera, to mums atkal gaischi preeksch azihm stahdijis schis pagahjis basnizas gads ar saweem Lutera swehtkeem, ko Lutera draudse wisas pafaules weetas ar leelu preeku swehtijusi. Tapedz mums, kas mehš sauzamees par Ewangelijuma Lutera draudsi, ar wisu spehku jafagrabbj tee gaismas eerotschi, ka waram sawa starpà zaur firsnigu tizibas spehku nolikt tos

tumfibas darbus. Lai nu paschi few pahrbaudam un ismeklejam sawu firdi ar sawu dshwoschanu mahjās un draudse, waj esam zihnijuschees to labo zihnischanos pret to meesu un winas kahribahm, un tos tumfibas darbus nolikuschi un apwilluschi tos gaismas eerotschus, waj zaur godigu staigaschanu la deenā esam tuwaki nahluschi sawai pestischanai, waj turpretim muhsu starpā tee tumfibas darbi naw lepni pazehluschees un augtin auguschi un daschu labu stahdu, ko tas sw. Gars firdis bij stahdijis, issaknojuschi un apspeeduschi? Miltsee tizibas beedri, laiks ir mums wiseem zeltees no meega un atmest tumfibas darbus uu apwillt tos gaismas eerotschus, lai muhsu flawa nepaleel smirdoscha starp tahm tautahm un tas Ewangelijums neteel smahdehts muhsu starpā un ta gaisma no mums ne-atgreeschahs un muhs pamet atkal tai tumfbai, kuzā muhsu tehwi tehwi ir mituschi. Lai apzeram un wehrā leekam, ka mehs jau zaur kristibu ar Kristu esam aprakti eelsch nahwes pehz ta weza prahta, ka tam jaunam prahtam jazelahs ar Kristu, ar winu staigahat atjaunotā dshwibā. Tā ari ta swehrta tiziba mums palihdschahs, to Kungu Kristu apwilluscheem, to meesu nelopt us kahribahm. Bet tee, kas Kristu naw apwilluschi eelsch tizibas, tee to nesaprot. Bet winu dwehselehm patihl tahs kahribas, tapehz tee sawahm meefahm dod pilnigu waru, padotees tahm kahribahm un padariht tos tumfchos meefas darbus; tā tee padodahs tai meesai un winas kahribahm par kalpeem un wehrgeem, kas no saweem breefmigeem waldineekeem un kungeem top waditi us postu un pasuschanu. Un kad teem pahmet tos tumfibas darbus, ko tee padara, pafaudamees tahm meefas kahribahm, tad tee jau wehl saka: mehs to ne-esam padarijuschi, bet to padarijusi ta kahra meefa; kad mehs noliksim sawu neschlihtu meesu, tad muhsu dwehseles buhs flaidras un swehtas. Zo tee nesaprot, ka ta meefa naw wainiga pee teem sauneem darbeem, bet ta dwehsele, kas no kahribahm pahnemta tai meesai tahdu walu dod. Un kad tahdi sahll atsiht sawus grehkus un pahr teem firdi juht nemeeru un isbailes, tad tee gan dodahs us meefas mehrdeschanu, ar gaweschanu un sahpehm sawai meesai behdas padaridami; tee pahrgrosa to wahrdu (1. Behtera gr. 4, 1.): kas meefā zeefch, tas mitahs no grehkeem. Tā ari darija muhsu tehws Mahrtinsch Luters, kad winsch wehl nebij tapis pee pateefibas atsihschanas un pee Ewangelijuma flaidrā gaischuma, mehrdedams sawu meesu; bet zaur meefas mehrdeschanu nenahza pee

taifnibas, tahs kahribas ne-aplusfa un meers nenahza firdi. Zo kad kahds kungs sawu kalpu bahrgi tura, to wajadams un mehrdedams un winam to teefu nedodams, kas winam nahlahs, kahds labums tam kungam zaur to zeltees? waj tahds kalps ari winam warehs kreetni kalpot un klausht sawā wahjibā un nespehzibā? Tapat ari ta meefa, mehrdeta un wajjata, newar buht par ihstenu kalponi tai dwehselei un winas darbus padariht. To ari Mahrtinsch Luters atfinis; kad winsch bij apwilzis to Kungu Kristu ihstena tizibā, tad winsch wairs nemehrdeja sawu meesu, bet tai pasneedsa wisu winas wajadsihu, winu aplopdamā la wajadsihs, bet winu nelopdamā us kahribahm. Tā ari ta nabaga meefa zaur Ewangelijuma gaischumu ir tikusi pee ihstenas swabadibas no tahs grehtas wehrgoschanas ar gaweschanu un mehrdeschanu. Zo tee, kas Kristu apwilluschi, to meesu nemehrde, bet tai dod winas teefu, to nelopdami us kahribahm. Tad ari ta meefa sawu amatu war lopt un tai Kristus pestitai un schlihtitai un apgaismotai dwehselei, jeb tam garam kalpot un winam palihdscht tahs kahribas uswareht, tos tumfibas darbus nolikt un isbeldeht un apwillt gaismas eerotschus, tā ka zilweks war it la deenā godigi staigahat un labus darbus strahdaht. Tā ta meefa ari paliks tam swehtam Garam par dshwolkli, kuzā tas swehtais Gars walda un palihds tahs kahribas nonahweht un tahm nelaut isnahlt saunōs darbōs, lai abas, meefa un dwehsele, nenoseedsihas teel usturetas us ta Kunga deenu.

Kungs Jesu, palihds schai jaunā basnizas gadā sawai draudsei zaur tizibu tewim padotees ar meesu un dwehselei, ka abas reds to nakti esam pagahjuschu un to deenu tuwu nahluschu un noleel tos tumfibas darbus un apgehrbj tos gaismas eerotschus, un eelsch tizibas muhsu zeli ir Deewa zeli. Amen!

Bar Augsch-Kursemes skolahm.

Bagahjuschā seemā Kursemes zeen. schulrahta kungs apmekleja no Bauflas sahkdams lihds pascham Kursemes augschgalam 9ās basnizas draudses wairal laukfiolu, un par scho sawu rewideereschanu eefneedsis Kursemes laukfjolu wirswaldei no wina pascha fastahditu protokolli. Ar zeen. schulrahta atkauju ischeem rewisijas raksteem nu gribam zeen. Latweeschu Awischu lasitajeem daschas sinas pasneegt.

Bausklas draudse skolās zehlfchahs preefch kahdeem 30 gadeem, un tā gandrīh wifur zitur Kursemē, tā ari fchē, wispirms dšimts-pagastōs, zaur dšimtskungu laipnibu. Wispirms Jumprawmuischā, tad Bornsmindē un Kautschu muischā. Pehz tam tais abjōs krona pagastōs Zeraufstē un Pilsmuischā. Pehdejajeem abjeem pagasteem atdewa kronis kahdu wezu krogu ar 36 puhra-weetahm semes preefch skolas usbuhwes. Un kad draudses mahzitajs pascha usbuhwetā eefwehtijamo behrnu fagatawofchanaš ruhme ari skolu tureja, tad jau toreis fchi draudse bij labi ar skolahm apgahdata. Ka toreis pehz isglichtibas tani widū zentufchees, war no tam manih, ka no ta laifa Bausklas pilsehtas skolu skolneeku flaits arweenu wairojees. Minetahs pilsehtas aprinkāskolā no 1855. g. lihds 1875. g. skolenu flaits audsis no 25 uf 80, un no 1875. lihds 1880. g. uf 150; fchi skola pa leelakai dakai top no Latweefchu behrneem apmekleta. Bet tai paschā laifā Bausklas draudses laufskolu gada skolenu flaits ari arweenu wairojees. Tikai par feeweefchu isglichtibu toreis mas gahdahts. Tagad Bausklas draudse wif pagasti ar skolahm apgahdati; tikai preefch kahdeem gadeem nodegufchais Jumprawmuischas skolas nams wehl stahw ne-usbuhwehts un Jumpraweeschi suhta fawus behrnus kaiminu skolās.

Labaki ar skolu usplaukfchānu ir Sehrpils Kirfpehles 7ās basnizas draudses gahjis. Rindes pagastā ir jau no 1848. gada no dšimtskunga dibinata kreetna skola, tāpat ari tahs paschas Kirfpehles wehl zitōs trijōs dšimts-pagastōs ir fawas kreetnas skolas. Par skolahm leelōs krona pagastōs waijadseja weenigi weetigajeem mahzitajeem gahdaht, un tee pee tam naw publinus taupijufchi. Kad toreis skolas likumu wehl nebija, tad laudihm pascheem bij mas dšihfchanaš pehz skolahm un mahzitajeem waijadseja skolas eetaifihst kesteru mahjās, kuras wehl tagad pastahw. Tolaiķ zehlahs Augfch-Kursemē tahs til weenigi tur, un zitur nekur ne-atrasdamahs tā fauf-tahs „mahju skolas“, preefch kurahm daschi faimneeki labprahīgi fawu istabu ruhmes atwehleja un kuras tad no pascheem mahzitajeem fagatawoti skolotaji mahzija. Schee skolotaji bija pa leelakai dakai paschi tee faimneeki jeb winu dehli, kuru mahjās skolas tapa turetas, un wini par koti knapu dahnu mahzija. Schihš mahju skolas ihpaschi tamdeht bij dibinataš, lai waretu eefwehtijamos behrnus kreetni fagatawot. Schinis skolās tapa no pascha eefahkuma tiklab sehni, tā meitenes mahzitas, un ne-

weens weenigais behrnš nekua eefwehtihst, kas ne bija weenu seemu skolā bijis. Wehla skolas laiku issteepa uf diwahm un pehzak uf trim seemahm. Schis patš no fewim eeweesees skolas laiks kua bef kahdas pretoschanaš ispidihst. Saimneeki eeskaltija par godu, fawās mahjās skolai ruhmes dot. Tā tad skolas gahja no weenahm mahjahm uf otrahm. Leelōs pagastōs bija fchahdu skolu lihds 15. Gada skolas til tapa kesteru un ehrgelneeku mahjōkōs turetas. Skolu kopschana tapa usluhkota par kriftigu peenahkumu un mihlestibas darbu; tā tad wehlakais skolas likums atrada wifu fagatawotu preefchā, kas waijadfigs wina peepildifchānai. Tā par skolahm gahdaht, ihpaschi wezā G. Stendera dšimtenes apgabalā laudis bij eeradufchi no seneem laikeem, tapehz tagad, kad jaunee skolas likumi isnahza, wif kērahš preezigi pee darba. No wezahm mahju skolahm lihds pehrnajai seemai wehl til kahdas 4 bijufchas, bet ir fcho pehdejo triju weetā buhwē weenu jaunu. To wezo weetā ir pawifam 14 jaunās, staltas skolas ehlas uszeltas, kuras wifas leelumā, kofchumā un derigumā Bausklas Kirfpehlē buhdamahs jaunahs skolas pahrfpehj. (Leel-Gezawas un Meschotnes skolas, kuras abas ar dšimtskungu palihdšibu usbuhwetās, fchē naw lihdsrehkinatās). 8 lihds 10 Augfch-Kursemes skolas nami ir diwtahfchigas ehlas, kuras gresni taifitas un ar wifadahm waijadfibahm apgahdatas. Ka tas masumu naw malfajis, war gan domaht. Dignaja preefch trim jauneem skolas nameem ismalfajusi 30 tuhst. rubku. Sehrpils Kirfpehlē ir 22 kreetni skolas nami, un til weena weeniga mahju ruhmes turama skola. Ja fchi pehdigā dabuhs fawu ihpaschu ehlu, tad tur skolas namu buhs deewsgan.

Pawifam zitadi ar skolas buhfchānu ir paschā Kursemes augfchgalā. Preefchlailōs tē bija 3 basniz-draudses un tikai Lutera tizigee eedfhwotaji ween. Bet ap isgahjufchā gadu fimtena widu nahza leela daka fchi apgabala kahda augsta Potu kunga ihpaschumā, kas ar wifu spehku raudsija tur katolu tizibu isplatihst un no tahm 3 basnizahm Elfchūnu muischas basnizu ar waru pahrtaišja par katolu basnizu. Lutera pahrkatofschana winam til kaht bij isdemusees, ka preefch 30 gadeem Sihkeles draudse til 80 Lutera tizigas dwehsees bija. Par tautibu famaišfchānu Kursemes augfchgalā war lasihst fchi gada Latw. Awifchu Nr. 10. Bet kad no 1850. gada semes noma no klaufibas tapa pahrzelta uf nau-das atlihdfinafchānu, tad radahs minetā draudse at-

kal wairaf Lutera tijgee eenahjeji, ta ka tagad winu flaits sneedsahs lihds 2000 dwehseleh. Nu waijadseja par skolahm gahdaht, un tahs bija un ir tas weenigais eerozis, ar ko Lutera draudsēs war paschas fewi ustructurees. Sihkeli un Bornē jan fen ir basnizas skolas, ar wairaf kà 80 skoleneem. Skolas likums scheinan mas ween war tapt isleetahts. Bagastōs ir wairaf Katolu, kà Lutereeschu, un protams, ka pirmajee negahdahs par pehdejo skolahm. Skolu wezakee sawās amata darischanās ari netop no pagasta waldehm stuteti. Behrnus likumigi skolā rai diht ir sweschu tijibu starpā dshwojot gandrihs pawisam ne-isdarama leeta. Tas weenigais lihdsellis til ir, ka basniza ar skolu stahw tuwā fakarā. Pagahjuschā gadā Sihkeles skola nodebja, bet tagad ta dauds leelaka un glihtaka usbuhweta.

Zeen. schulrahta lungs no wina isgahjuschā seemā rewideeretos skolas namus eedalijis 4ās schkirās. Pehz schihs eedalischanas peeder pee pirmahs schkiras diwtahschigas muhra ehlas, ar wairaf ruhmi-gahm skolas istabahm, ar gultahm, apgahdatahm behrnu gutamahm istabahm, ehdameem un noleekameem kambareem, ar 2 lihds 3 ehrtahm skolotaja ruhmehm. Zitahm no schiim skolahm wehl ir ih-pascha luhgschanas sahle. Pirmahs schkiras skolas namu buhtu 10: Lindē, Sehrē, Sunakstē, Schrpilē, Sezē, Salasmuischā, Behrsgalē, Sasumuischā, Birsgalē un Dignajā. Pee otras schkiras peeskaitamas waj nu muhra jeb koka weentahschigi skolas nami, ar 2 skolas istabahm, ehdamu un noleekamu kambari un 2 behnindōs eetaisitahm gutamahm istabahm. Ir skolotaju dshwolki tur ir peeteekoschi. Tahdu skolu esot: Kautschu muischā, Bornsmindē, Wahrenbrokā, Altenē, Taurukalnā, Pomuschā, Bauklas Pils-muischā, Gekengrahwē un 3 skolas Dignajā, pawisam 11. Pee treschahs schkiras peeskaitamas pawisam 7ās kesteru mahjās turamahs skolas, kà: Bauflā, Sunakstē, Sezē, Schrpilē, Bornē, Birsgalē, Dignajā un krona pagasta Zeraukstes skola). Tad wehl bes schiim skolahm pee zetortahs schkiras war peeskaitiht weenu Birsgales pagasta skolu un Sihkeles kesteru skolu. — Divās no schiim skolahm

mahza il katra trihs skolotaji, 6ās pa weenam un 12 skolās strahdā il weenā pa 2 skolotaji. Gandrihs wifahm (tikai trim nē) ir diwi lihds 4 reis til dauds semes, kà likumigi noteikts, kahdahm diwahm pa trihsdesmit, un weenai peezesmit tschetras puhra-weetas semes. Starp kesteru skolahm weenai ir 270 puhra-weetas semes. Skolotaju algas ir tur wis labakahs, kur kahds basnizas amats klah, jeb ka weenā weelā wehl ar teefas skrihwera amatu saweenots. Tahdās weetas eenahschanas sneedsotees no 500 lihds 900 rubkeem, turpretim zitās skolās skolotaji til dabonot 150 lihds 160 rubtu. Ta leelakā skolotaju dala topot loneti ar 200 lihds 300 rubkeem. Retās skolās til truhfstot musikas instrumentes. Weenā (Zeraukstē) esot dahrgas ehrgesles ar 2 manuaeem un pedali, kas maksajot lihds 800 rubtu. Par apgaismoschanu un siltumu wisur labi gahdahts. No skolu waldehm esot ihpaschi mahzitateem dauds darba, bet par to atkal skolahm no tam leelu leelā swehtiba. Skolu kahrtibu, tihribu un pareisibu usluhkojot, warot pa leelakai dafai sprees, kahds stahwolks mahzitajam pret skolu un skolotaju. Daschās kirspehlēs garigee skolu rewidenti protot skolu rewideereschanas deenas preeksch skolas, skolotaja un behrnu wezakeem pataisihit par ihstahm swehtku deenahm. Kad tahdas rewideereschanas esot no leelas swehtibas, tad buhtu waijadfigs, ka skolu rewidenteem winu braukschana tiktū atlihdsmata, ihpaschi ka wehl dascheem ne-esot pascheem sawu sirgu. Daschās draudsēs topot skolas strahpes naudas kahrtigi peedsihtas, zitās wehl deewsgan flikti. Zitu skolu strahpes naudas stahwot mahzitaju, zitu atkal skolotaju un wehl daschu zitu atrodotees skolas wezako rokās, kamehr likumigi skolu strahpes naudahm waijagot pee weena no weetigahs skolas waldes lozjekkeem stahweht.

(Turpmat beigums.)

Preeksch palihdsibas lahdes fanehma schihs nihletribas dahwanas:

No Wirjamas draudsēs	20 r. — f.
" barona v. Haaren Poislizā	15 " — "
" Dalbes dr.	7 " — "
Kopā 42 r. — f.	

Direktors: G. v. Fircks.

*) Zapeesimē, ka Zeraukstes pagasta walbe, kas daschā sind slawejama un zitahm war dereht par labu preekschschimi, nospreedusi, sawu wezo no muhra preeksch kahdeem gadeem trihsdesmit taiktu skolu no-ahrdiht un pawisam jaunu, dauds leelaku un wifahm waijadsbahm peepasigu skolas namu usbuhweht.

Rahditajs: Atbilde us pirmo jautajumu 2c. Par eze-
šahnu un rukseem.

**Atbilde us pirmo jautajumu: „Kad
deretu wislabaki plaut?“**

(Stat. „Latw. Aw.“ lautf. peel. № 45. fch. g.)

Rahds ruhpijs laulfaimneeks, kà jau „Lat-
weefchu Awifchu“ laulfaimneezibas peelikumà
№ 45. fch. g. peemineju, mani luhdsa, fche
eefuhtht diwus semkopibas jautajumus preefch
isflaidrofchanas daudseem. To tad ari dariju,
pee tam ar dascheem eewefchanas wahrdineem
aifrahdidams us fchahdu jautajumu un atbildu
labeem augteem. Tai zeribà, kà ari ziti zeen.
semkopji fawas sinas par apwaizateem preefch-
meteem eefuhthts, es tàpat luhdsu zeen. redak-
ziju, nahkofchos, no dascheem zentigeem sem-
kopjeem ismehginatos un eewehletos padomus
tè list nodrukah, kas ihpaschi us to jautajumu
par plauschanu sibmejahs.

Ihsto laiku preefch kweefchu, rudsu, mee-
fchu un ausu, kà ari pupu, firnu, wihku un
lehtfchu, un tàpat preefch feena, kà ari ahbo-
lina plauschanas notrahpiht, nahlahs brih-
scheem pat gudrakeem semkopjeem loti gruhthi.
Pee plauschanas war diwejadi nowiltees: teef
plauts waj nu par agru, waj wehlu; abejadi
loti flahde eenemfchanahm. Wiswairak no-
teekahs, kà plauj par wehlu, un war teefcham
faziht, kà wisas lihdsfchinigahs pamahzifcha-
nas fchai sinà lihds fchai baltai deenai mas
ween derejufchas.

Par wehlu plauj, kad falmi jau kolainà
lahrtà pahrwehrtijufchees un graudi jau wisai
zeeti tapufchi. Zaur to zefahs fchahda flahde:

1) Pee fchahdas plauschanas, feefchanas
un wadaschanas pasaudè dauds graudu, tee-
fcham til dauds, zil pee isfehjas isnahl. Bes
tam pee fchahdas pahrak isgatawojufchahs la-
bibas, ihpaschi pee rudseem un meefcheem, no-
luhst koti dauds wahryu, kas tad tàpat us lauka
paleel atpakal.

2) Tahlak ir wehli plautee graudi ari dauds
fliktaki. Graudi fatur mehnesi preefch fawas
pahrakahs jeb pahrleezigahs isgatawofchanahs
it labu teefu zukura weelu un peena fulas,
wehlah tee pamasam ween fazeetinajahs; wis-
leelakà fazeetinaschanahs noteek 14 deenas
preefch pahrleezigahs isgatawofchanahs. Ap
fcho laiku graudi fwer wiswairak, isdod wis-
wairak smalku miltu un wismasak kliju. Ja
fchim laitam leel va-eeet garam, us graudu pil-
nigaku eenahfchanu nogaididams, tad graudi
pee malfchanas isdod dauds wairak kliju un
peleku miltu. Labibas tirgotaji, maltawneeki,
maisneeki un bruhweri ari wairak malfà par
tahdu smagaku labibu, kas masak kliju, bet
wairak miltu fatur, nekà par tahdu labibu,
kura pahrak dauds eenahkufees.

3) Weidsot zaur wehlu plauschanu rodahs
falmeem dauds masak baribas spehka.

Daschi tè nu dara gluschi greifi, daschus
augtus par dauds agri noptaudami, un tad
pataujahs us wehlatu graudu faufinaschanu;
pee tam ar to eepreezinadamees, kà falmeem
zaur to ir leelaks baribas spehks. Tas wis
war buht, ja pee plauschanas ir jo flits un
faufs laifs; bet tas tilai reti ween noteek.
Pee pahrak agras plauschanas pasaudè zaur

f aufinaschanu dauds wairaf graudu, nekà pee falmeem leelaks baribas spehks panahkts.

Kursch tad nu ir tas ihstais plaujas laiks, fur graudi ir wissmagaki un falmi no sawa baribas spehka wismasak saudejuschi? To prah-tigs semkopis til zaur peedstihwojumeem war sinah; bet pahr wisahm leetahm der tas pa-mata likums: labaf pahri deenas agraf, nekà wehlafl plaut!

Rudseem ir ihstais plaujas laiks klah, kad graudi panahkuschu to zeetumu, ka tos, pahr nagu lozot, newar faspeest jeb falauft. Graudu peena dasas tad ir pahwehrtijuschahs miltu dasas. Par tahdeem rudseem, kas pahraf dauds isgatawojuschees plauti, labibas tirgo-taji maksà koti masas zenas.

Kweeschu ir pareisi eenahkuschees, kad graudi wairs naw peenaini, bet ari ne til zeeti, ka wairs newar ar ihkschi un pirkstu faspeest waj falauft. To reds ari pee tam, ka steebri apaksch wahrpas ir 2 lihds 3 zelli weenlihdfigi dselteni. Pee koti eenahkuschuum kweescheem wahrpas lo-zahs nost un tahs lapinas, kas graudus ap-klahj, atdarahs wakà.

Pee meeschuum ir ihstais plauschanas brih-dis peenahzis, kad graudi un akoti ir ween-lihdfigi dselteni un kad wahrpas wehl nelozahs nost. Ja graudi ir balti un wahrpas nokara-jahs us semi, tad meeschu jau ir par dauds eenahkuschees. Pee seeschanas luhst wahrpas, graudi birst ahrà un graudu tschaumalas ir beefas. Tahdeem meeschuum ir koti semas ze-nas. Aplihjuschus meeschus ar tumscheem ga-leem jeb spizehm tagad gandrihs nemas wairs negrib pirkt; jo no Citopas wakara un deen-widus pusehm pahrdod meeschus, kas balti kà sneegs, un par kureem brihscheem samaksa tahdu paschu zenu, kà par kweeschuum.

Uusa s war plaut, kad tahm fahf plantumi mestees un kad graudus apklahjuschahs lapinas wehl naw atraisijuschahs wakà. Ari pee au-sahm israhdahs ihstais plaujas laiks zaur to, ka steebram tuhliit apaksch wahrpas pa pahri zellahm ir weenlihdfigs falmu dseltenums.

Pee tschaumalu jeb pahkschu augkeem, kà: pupahm, firneem, wihkeem un lehjahm, ir

ar plauschanu daschlahrtigi zitadi, nekà pee falmu jeb steebru augkeem. Pee pupahm ne-war ar plauschanu gaidiht, kamehr pahksti fahf melni tapt. Breesch sirnu un wihku noplauschanas ir ihstais laiks, kad leelakà data no pirmak noseedejuscheem pahksteem ir eenah-kuschees, kautschu ari pee steebru augschadas wehl daschs negataws pahksts, pat wehl seedi, atrodahs. Lehzas der tilai dselteni gatawas un pee laba, isdewiga laika plaut.

Moluhkjojotees us feena plauschanu, man tè ar noscheloschanu japeemin, ka plawas top beeschi ween til tad noplautas, kad sahle sawu leelako spehku jau pasaudejusi un jau fahkusi fehllu mest; eewehrots wehl neteek tas, ka see-dos stahwoschà sahle isdod labaku feenu, un tai laikà plauta, semei atstahj atpakaf to lee-lifko spehku, kas tai zaur fehllu top atnemts; ari wehl ne-atgahdinajahs us to, ka pehz ag-rakas plaujas war otra sahle ne ween wehl reis tapt plauta, bet ari preeksch plawas dabigahs mehloschanas tapt isleetata.

Par feena plauschanas derigako laiku pa-fneeds ari kahdi fenakee „Latw. Awischu“ lauf-faimneezibas peelikumi, koti eewehrojamu rak-steenu. Turu par ihsti derigu, tè it ihfi wehl reis pasneegt tos wiswairaf wehrà leekamos padomus is schi zeen. K. lga raksteena. Pehz zeen. K. lga padomeem ir tas derigakais laiks preeksch feena plauschanas tas, kad sahle pa datai stahw seedos un pa datai eefahf seedeht un seedos sagatawotees. Tà plauta sahle ir ne ween spehzigaka, bet ari smeligaka. Ari plawahm paschahm tas naw par labu, kad sahlei us tahm leek augt, kamehr fehklas eenah-kahs, jo tad daudsreis fehllu nefoschahs sahles ismirst, labakahs sahles top weenumehr reta-kas, kuru weetà tad beidsot fahf fuhnas un nesahle augt. Kad atahlu grib plaut, tad ir ihpafchi no leela swara, kad pirmo sahli agri plauj, jo tad atahlam ir wairaf laika augt, fur tas tad top garaks, stipraks un la-baks, un schahwejt ari dauds nefakriht. It ihpafchi fahbas, flapjas plawas neder par wehlu plaut, jo no tahm tad feens pawisam mas leetajams. Tapat ahbolinam nebuhs

pahraſ ilgi liſt augt, jo tad leela daſa zitadi it weegli ſagremojamu weelu paleeſ zeeta un loſs to wairſ nemar ſawâs eefſchâs, tâ ſakot, ſawahriht; preekſch ſeedu laika plautâ ahbolina baribas ſpehks ir wairaf nekâ uſ puſi leelaks, nekâ paſchôs ſeedôs, un par trefſchu daſu leelaks par tahda ahbolina ſpehku, kaſ tiſ-lo ſahl ſeedeht. Bet kad nu preekſch ſeedeſchanaſ plautais ahbolinſch loti daudſ no ſawa ſwara wairuma ſaudè un lihds ſeedeſchanaſ wehl arweenu ſtipri aug, tad ir labaki, kad winu tai laikâ plauj, kad taſ tiſ-lo ſahl ſeedeht. Ko nu ſchè no wairuma ſaudetu, to atſwer diwlahrtigi wina pahraſais ſpehks. Pee ſliſta laika, ſinams, daſchu reiſ ar plauſchânu ja-ufawejahſ.

Augſchejos padomus laipnai ſemkopju eewehroſchanaſ nowehledams, zeru ari zitus derigus iſmehginajumus un peedſihwojumus ſchini paſchâ leetâ dſirdeht. Bertrama ſahrlis.

Par ezeſchahm un ruſkeem.

Muſhu ſemkopibas peeliſkuma 45. nummurâ teek luhgts, uſ ſchahdahm praſiſchanaſ atbildeht:

1) Kad ir wiſderigakais laiks plaut? un

2) Zil eewehrojama ir ſtarpiba ſtarp paſchu taiſttem ruſkeem un ezeſchahm un fabrikâs pagatawotahm, — buhwes un paſtrahdaſchanaſ ſinâ?

Lai gan pirmo praſiſchânu der labaki pahrunaht pawafari, nekâ ſchini gada laikâ, tad tomehr mehs wehl ſcho ſeem' to pahſpreediſim un paſinoſim wiſus peedſihwojumus tai ſinâ.

Swarigaka un pahrunaſchanaſ derigaka ir otra praſiſchâna: pahr ezeſchahm un ruſkeem, jo ſeema ir ſemkopim taſ laiks, kur taſ war daſchu derigu ſemkopibas rihtu patſ pataiſiht, kaſ tam daudſ lehtaki iſnahſ, nekâ kad taſ to pehrk no fabrikahm.

Par ezeſchahm runajot, mums papreekſchu ja-apſkata, kaſ tahm japaſtrahdâ. Ezeſchâi

waijag pehz arſchanaſ ſemi atkal lihdsenu pataiſiht un ſemes wirſâ atrodoſchus leelakus ſemes gabalus ſaſmalzinaht, neſahli iſnihzinaht, ſehklu irdenâ ſemè ſekli ar ſemi apklaht un ſemi atkal atwehrt, ja ta pehz daudſ leetus dabujuſi tâ ſaukto garoſu jeb kamaru. Ezeſchâs paſtrahdaſchana ir, it pehz winas ſmaguma un buhwes wiſſes, daſchada; preekſch ſmilts ſemes lihdsinaſchanaſ ir waijadſigas weeglaſ ezeſchâs, lihds 100 mahrzinu ſmagas, preekſch weeglaſ maſla ſemes 200 mahrzinu un preekſch ſmagas maſla ſemes 300 mahrzinu ſmagas ezeſchâs. Ja grib ſehklu ſekli ee-ezeht, tad ir preekſch tam weeglaſ ezeſchâs gandrihs preekſch katras ſemes taſ wiſderigakahſ, peenemot, ka ſeme ir labi ſchaurâs wagâs arta. Sma-gas ezeſchâs buhs turpreſim preekſch tahdas ſemes derigas, lura ir platâs wagâs arta un ar neſahli no-auguſi, kâ taſ netihrôs rugaju un ahbolina lauldôs daudſreis atgadahſ.

Par ezeſchu buhwes wiſſi runajot, japeemin, ka garenî tſchetſtuhrainahſ ezeſchâs ar tſchetreem koka balkeem un 28 lihds 30 dſelſs tapahm ir wiſwairaf iſplatitas, bet tomehr nemar ſaziht, ka taſ ir taſ wiſu labakahſ; par daudſ garaſ ezeſchâs neſtrahdâ tiſ labi, kâ ihſakahſ, pilnigi tſchetſtuhrainahſ ar 22 lihds 24 tapahm, jeb kâ trihſtuhrainahſ ar 15 dſelſs tapahm. Kâ loti labas ezeſchâs ir iſrahdijuſchahſ jaunakâ laikâ pawifaſ no dſelſs taiſtitahſ, tâ ſauktahſ zilzaf-ezeſchâs, no luraſ tahm katrai ir tikai 15 tapu, bet arweenu 3 ezeſchâs weena oſrai blaſus zaur lehditehm ſaſeetas kopâ; preekſch ſchihm ir waijadſigi diwi ſirgi. Lai gan pehdejahſ ezeſchâs ir pawifaſ no dſelſs, tad tomehr winas ir weeglaſas un ſtrahdâ daudſ labaki, tapehz ka katra tapa ſawu ihpaſchu ſtrihpu wehl, kaſ pee daudſ zitaſtahm ezeſchahm tâ naw, kad ari tapas deewſſin zil rihtigi buhtu eeliktas, jo ezeſchâs ſtrahdajot ahtri ſagruhſchahſ ſchlihbî. Tahdas 3 zilzaf-ezeſchâs kopâ ſaſeetas ir 7¹/₂ pehdû platas, ſwer tikai 5 pudus un maſſâ lihds 32 rubl. Diwi dſelſs ezeſchâs, 6¹/₂ pehdû platas un 4¹/₂ pudu ſmagas, maſſâ 28—30 rublu.

Naw ko fchaubitees, ka masakais $\frac{1}{3}$ dala no maksas war tikt aistaupita, kad tahdas ezeschas leel pats fawâ smehdê kalt. Domehr winas ir wehl arweenu preekfch masakahm fainneezibahm par dahrgu, tà ka fchim brihscham wehl japatur koka ezeschas ar 3 jeb 4 bakkeem un dsels tapahm, un fchihš ezeschas war katrs semkopis pats til labi pagatawot, ka tahs til pat labi strahdâ un ir til pat stipras, kâ pirktahs koka ezeschas.

Katrâ fainneezibâ waijadsetu buht diwejadahm ezeschahm, smagahm un weeglahm, taphez ka darbs, kas winahm jastrahdâ, naw arweenu weenads. Preekfch fehklas ee-ezeschanas ir it ihpaschi weeglas ezeschas waijadstigas, kuras tikai 2—3 zellu dsiku semê eespeeschahs, jo par dsiku ee-ezeti fehklas graudi nedihgst nekad labi. No leela swara ir, ezeschas riktiga eejuhgschana, jo tik lihds ta fashkeebjahs, tad ta israu j par dauds dsikas strihpas, tadeht ka tad arweenu 2 lihds 3 tapas taisnâ lihniâ weena pakaf otrai eet.

Tik pat swariga, kâ pee ezeschas, ir ari pee rukka riktiga buhwes wihsse un forma. Rullis ir kreetna semkopja rokâ loti derigs un pee pareisas semes apstrahdashanas nepeezeeschams rihks. Wehl teel rullis par dauds mas leetahts, tamdeht ka daschs semkopis wehl wina derigumu nepasihst. It ihpaschi ir jaunakâ laikâ eewestais skritulu rullis loti derigs semkopibas rihks.

Rulli war isleetaht preekfch leelaku semes gabalu faspeeschanas, semes lihdsinachanas, preekfch apartu mehslu peespeeschanas, lai tee ahtrakti fapuhthu, preekfch pahrleeku irdenas semes faspeeschanas, daschu kahparu isnihzinachanas un preekfch fehklas peespeeschanas, zaur ko teel weenlihdfiga dihgšana pameizinata. Ur rinku jeb skritulu rulli war ari semes garosu laust, kas pawafarâs us mahla semes daudsreis gadahs; pawafaras fehjas laikâ war skritulu rulli pat ezeschas weetâ lee-

taht, kad fehkla top ar arllu jeb ekstirpatoru felki ee-arta, pee kam panahk to leelo labumu, ka fehklas graudi neteel wairs semê iskustinati, zaur ko panahk weenlihdfigu labibas eenahfshanos, kurpretim pehz fehshanas ezejot dauds graudu is pirmahs riktigahs weetas israu j.

Za wafarejas fehllu ar tschetelemeſchu fchkuhrarllu jeb ekstirpatoru 2 zellas dsiku ee-ar un tad ar skritulu rulli norulle, tad tas tà apstrahdatais lauks isfkatahs tik jauls, kâ tikai semkopis war wehletees, un jaunee stahdini tad tik beest un weenadi usdihgst, kâ tas ar koka rulli nekad naw fasnedsams.

Koka rulli, kuru semkopis fawâ fainneezibâ pats war pagatawot, warehs ari turpmaſ pee dascha darba patureht, bet ar wina newar nekad to panahkt, ko ar skritulu rulli, jo seme, kura ar pehdejo rulleta, usturahs ilgati mitra, nekâ ar pirmejo rulletâ, un faufajâ laikâ, kas gandrihs katru gadu Maijâ eestahjahs, ir no leela swara labibas augſchanai, ka semei mitrums top usturehts. Mehš esam pahrleezinati, ka zaur skritulu rukka leetaschanu pawafaras fehjas laikâ masakais 10 procentes stahdu pilnigati attihstahs, nekâ pee gludenâ rukka leetaschanas, tà ka rukka maksu itin drihsâ laikâ atkal atpelnâ. Weentahrschais skritulu rullis ar 24 rinkeem us weenu asi, 15 pudu smags, maksâ fabrikâs lihds 60 rubl.; dubultais rullis ar 31 rinki jeb skrituli, no kureem 16 us preekfchejo un 15 us pakatejo asi atrodahs, un lihds 20 pudu swer, maksâ 72 rubli. Rukka skrituli ir no tschuguna un maksâ, kad tos leel taisiht dsels-leetawâ, tà ap 1 rubli gabals, tà ka wifu rulli war dabuht par pusi lehtak, ja nerehkina koku lihds. Mehš eewehlam labaf eegahdatees dubulto skritulu rulli, nekâ weentahrscho, tamdeht ka dimi sirgi ir arweenu waijadstigi preekfchâ juhgt, un dubultais pilnigaki pastrahdâ. Sintenis.